

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVIII, Ч. 1

СІЧЕНЬ — 1991 — JANUARY

No. 1, VOL. XLVIII

ЗМІСТ

О. Вацлавів. Свят-вечір	1
Т. Унгурян. Щедрівка	2
Боротьба триває	2
Л. Мороз. Земля в нас єдина	3
В. Свенціцька. По той бік шибки	4
К. Сліпченко. Дотик до душі	8
А.Г. Горбач. Під зорями чужими самотність наша дозріває	10
І. Сенік. Поезії	11
А. Гумецька. Гальшка, князівна Острозька	12
В. Гуртовенко. Щастя	14
Вісті з Централі	15
Х. Навроцька. Засідання Головної Управи Союзу Українок Америки	15
Ухвали засідання Головної Управи СУА	16
Our Life	
Greetings	17
"The Ukrainian Woman in Two Worlds" Conference	18
S. Hnatenko. The Ukrainian Museum: A Cultural Experience	20
A. Cybko. Ukrainian Icons on Glass	22
T. Stadnychenko-Cornelison. But Would You Come Live Here?	24
What not to do to live successfully?	24
Х. Годів-Юзич. Калейдоскоп жіночого життя	26
О. Середюк. Погляд в історію	26
С. Гнатенко. Український Музей	27
Х. Навроцька. Наше харчування	28
Дописи Відділів	29
Пожертви	31
С. Кузьменко. Володимир Барагура "Як я став журналістом"	33
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36
Пожертви	обкл.

Редактор — Ірена Чабан

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Адміністратор "Нашого Життя" — Наталія Дума

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ

108 Second Avenue

New York, N.Y. 10003

(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 Second Avenue

New York, N.Y. 10003

(212) 228-0110

На обкладинці: 22 січня 1919 р. Графіка Юрія Коха

Our cover: Graphics by Jurko Koch. Commemorating January 22, 1919.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.

Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Reserved —

Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська

Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак

Іванна Ратич

Ольга Гнатейко

Лідія Гладка

Марта Хомяк

Ірина Чайківська

Марія Томоруг

Розалія Полчій

Рома Шуган

Марта Данилюк

Ірина Куровицька

Лідія Біпоус

- голова
- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ культури
- 4-та заступниця голови для справ зв'язків
- протоколярна секретарка
- кореспонденційна секретарка
- англійська секретарка
- скарбничка
- фінансова секретарка
- вільний член
- вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак

Ольга Тритяк

Ліда Черник

Анна Кравчук

Христя Навроцька

- музейно-мистецька
- виховна
- суспільної опіки
- стипендій
- пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина

Оксана Фаріон

Леся Г'ой

Марія Крамарчук

Татіяна Рішко

Іванна Шкарупа

Анастасія Харіш

Валентина Чудовська

Теодозія Кушнір

- Дітройт
- Філадельфія
- Нью-Йорк
- Північний Нью-Йорк
- Нью Джерзі
- Огайо
- Чикаго
- Нова Англія
- Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська

Лідія Дяченко

Таїса Турянська

Надя Бігун

Лідія Фіцалович

- голова
- член
- член
- заступниця
- заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers

49 Linden Gardens

Notting Hill Gate

London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative

Trading Society Limited

928 Mount Alexander Rd.

Essendon, 3040,

Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC. 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Postmaster: send address changes to OUR LIFE, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

З Різавом Христовим,

Новим Роком

*
і

Святим Уорданом

Вітаємо

Юрко Кох. Різвяна карточка. Львів, 1990
Jurko Koch. Christmas card from Ukraine.

О. ВАЦЛАВІВ

СВЯТ-ВЕЧІР

Сьогодні Свят-Вечір і спомини білі
немов янголята, у серці співають.
В родинній хатині за стіл свят-вечірній
засіли вже рідні і нас дожидають.

Сьогодні Свят-Вечір, і душі зболілі
сніжинками линуть до Рідного Краю, —
змивають сльозами шибки почорнілі,
до любих порогів лицем припадають.

Сьогодні Свят-Вечір! Мольби наші линуть
з пахучим кадилом в руїни святині.
Теплом свіч гарячих і гомоном дзвону —
цілуємо духом руїни ті милі.

Чудовий Свят-Вечір! — О, Боже ласкавий,
прийшов Ти на землю, щоб люд відкупити.
Дозволь нам, Ісусе, для Рідного Краю
свободи і долі у Тебе просити.

Львів, 1989

ЩЕДРІВКА

Додому можна пізно так іти, лише додому, —
 проста вода і чесний хліб спасуть од втоми...
 Прийди до мене пізно, дуже пізно,
 коли ніхто вже в гості не приходять...
 Ні в кого не питайся згоди,
 не піддавайся на пригоди,
 не бійсь, що на столі моему пісно...
 Прийди до мене, рідна пісне!
 Посій зерно правічне у тимчасовому житті,
 на голому, на чистому, на світлому столі...
 Я обійму твої жалі...
 І пощедруй мені, щедрівко!
 Хай пахне з милою мандрівка
 до моря, в гори, в ліс...
 В моєму тимчасовому житті,
 при бідному, при щедрому столі
 і дуже рано, й дуже пізно
 ми разом будьмо, рідна пісне!

БОРОТЬБА ТРИВАЄ!

На початку 1990 року одна українка повернулася (котрий вже раз!) з України і з захопленням розповідала усім своїм знайомим в Америці: "Я маю відео першого Різдва на Україні!"

Всім ясно, що на Україні Різдво святкували і в найгірші часи війни і переслідування, але що ця українка з Америки мала на думці — це те, що торік, вперше за десятки років, люди святкували Різдво нормально: без "новорічної" ялинки, без Діда Мороза, без "коляд", в яких сторічні рядки були замінені якимись світськими, політично коректними фразами (на зразок "А в Києві граді рано задзвонили" — про приїзд Богдана Хмельницького, замість "А в Єрусалимі дзвони задзвонили, щедрий вечір..."). На відео американської туристики були різдвяні відправи в церквах, молоді люди, які ходили з вертепом, говорили про народження Сина Божого і колядували "Бог предвічний", і "Бог ся раждає", і "Нова радість стала", і "Небо і земля".

Правда, вже рік і два раніше молоді люди починали ставити вертепи і колядувати по-справжньо-

му, але саме торік Церква, яка має вести перед у святкуваннях Різдва, святкувала його відкрито — вперше після довгих років духовної темряви. Відео нашої туристки з Америки було зняте у Львові і в Карпатах. А в Києві, — розповідав науковець, який відвідав Америку, — того ж 1990 року, на Різдво у дворі будинку, в якому він живе (і в якому живуть інші достойні особи його калібру), вперше колядували справжні коляди, з тими древніми, не Езоповими текстами.

Кільканадцять днів після Різдва, на Україні — від Дніпра до Карпат — сталося чудо: люди, яких століттями ділили різні зовнішні чинники — поєднались, подали собі руки і створили "українську хвилю". Вони здійснили те, про що мріяли і що намагалися здійснити їхні діди 71 рік раніше. Покійний вже історик Микола Чубатий якось розповідав, як він з невеликою делегацією галичан — громадян нової Західньо-Української Народної Республіки (ЗУНР) — добирався до Києва на початку січня 1919 року на свято соборности, злуку земель українських. Вони

ЗЕМЛЯ В НАС ЄДИНА

Я спускаюсь з гори, а дзвіниця росте,
підніма до небес вічний геній Софії.
Золотий її хрест у блакитті цвіте,
наче те знамено, у яким всі надії.

Храм величний до нас — усіх сущих — доніс
і космічний закон, й серце Божого Сина.
На майдані його ми у січні зійшлись —
нагадать, що земля, як душа, в нас єдина.

Україно моя, не сумуй, не журись!
Ти ще слова свого на весь світ не сказала,
і твій зоряний час ще настане колись —
в світлім сяйві вселюдського ідеалу.

*Керамічна медаля з України.
Ceramic medal from Ukraine.*

їхали поїздом, який рухався тільки тоді, коли машиністи дістали пальне, а доїхавши до кінця колишньої Австрійської імперії, мусіли переходити на поїзд колишньої Російської імперії, бо рейки однієї імперії не пасували до коліс другої.

Свято соборності таки відбулося, і проф. Чубатий був його свідком, але соборність довго не тривала...

Натомість учасники "української хвилі", метою якої було підтвердити подію з-перед 71 року, прибули на місця злуки без великих труднощів — на автобусах, поїздах і в особистих автомобілях. Нині і технологія сприяє єдності, не так як тоді, у 1919 році, під час війни, коли поїзди ледве рухалися, а цілої території оновленої України так і не могли об'їхати.

А нині? Один з лідерів американської України розповідав, як він їхав на другий з'їзд Руху в жовтні 1990-го через... Дрогобич. Приїхавши до Києва кілька днів скоріше, він подався на захід, відвідав родичів у Дрогобичі, а звітти з дрогобицькими делегатами поїхав на з'їзд автобусом. По дорозі було досить часу заспівати десятки пісень, які він співав ще юнаком, і добре поготорити з новими знайомими. А на з'їзді усі вони зблизилися з братією інших частин України і світу. Це — єдність, соборність, про які мріяли наші предки.

Пам'ятний рік Божий 1990-ий, той, який почався "першим Різдом", який приніс чудо "української хвилі", який відкрив історичні і символічні собори — святу Софію і святого Юра — їх справжнім господарям, який посадив на парламентські крісла демократично обраних народних депутатів — авторів

Деклярації про суверенітет України, який став датою з'їздів лікарів, інженерів, спортсменів, поетів, українців і упівців, який нагадав сотням тисяч про козацьку славу на території січей запорізьких, цей пам'ятний рік закінчився появою гідри-реакції.

Скажімо собі щиро — усі ми сподівалися, що реакція висуне свою огидну голову, хоч ми хотіли, щоб період евфорії 1990 року тривав якомога довше.

Але ця серйозна поява реакції дає нам нагоду протверезитися і перевірити наше становище. Реакція бушує своїми старими методами, але розв'язків на пекучі проблеми дня в неї немає. Їй також вже не вдасться закрити гаями сотні спільних могил розстріляних або викарбувати на них плити з написом "жертви фашистів". Викопані кістки із точно встановленою датою смерті жертв лежать у новозбудованих меморіальних музеях біля спільних могил, тому реакція безсила перед волянням тих кісток і черепів, які навчають нинішні покоління історії. Західні потуги бояться розвалу імперії, хоч і самі не знають, чому вони цього бояться — просто з привички. Крім того у них свої проблеми і вони воліли б не мати додаткових проблем до розв'язування.

A luta continua! (боротьба триває, як кажуть у Мозамбіку), але нині ми краще до неї приготувані. Нині у нас діє зв'язок: українці у Києві і Москві, Алма-Аті і Альберті, Нью-Йорку і Аделаїді знають себе і пізнають, зустрічаються особисто і говорять телефонами, і висилають собі "факси", і друкуються в періодиці, і організують спільні з'їзди. Нині ми справді одні. Нині — нарешті — ми з'єднані!

A luta continua! І "українська хвиля" — триває!

ПО ТОЙ БІК ШИБКИ

*Притча про багача та убогого Лазаря. Надвірна.
Parable about a rich man and a poor one. Nadvirna.*

"Червоними образами" населення Гуцульщини та Покуття називає мальовані на склі образи.

Малювали їх олійними фарбами на зворотньому боці, що значно ускладнювало процес роботи, бо треба було до деталей скласти в уяві вигляд майбутнього образу. Починали малювати з накреслення тонкою лінією контура обличчя та його основних рис. При накресленні композиційної схеми, очевидно, використовували як підклад прориси чи гравюри. Далі малювали деталі — смуги висвітлювань та затінь, рум'янці, бганки на одязі, декоративні мотиви; опісля закладали окремі площини фарбою, наперед білилом обличчя та оголені частини тіла, потому різними кольорами одяг і, нарешті, тло; працювали без жодних поправок! Тонка прозора поверхня гутного скла, поєднуючи кольори, надавала їхньому звучанню певної глибини. А барвісті розписи

квіткових мотивів на мерехтливій поверхні золотистої фольги посилювали ефектну ошатність, мажорну декоративність і разом з тим світське трактування канонічного образу.

Ці образи, мальовані на склі, розставлені з легким нахилом впритул один до одного на полиці, на причілковій стіні навпроти входу, додавали до напівтемного інтер'єру сільської хати виразний смисловий та яскравий декоративний акцент, надавали йому урочистої піднесеності. Саме перед цими образами відбувалися всі щонайважливіші в житті людей обрядові акти. Ще не так давно чи не кожна гуцульська чи покутська хата була своєрідний мікромузей, заповнений веретами і ліжниками, вишиваним одягом, різьбленими предметами, розписною керамікою, а подекуди ще й до того були печі, викладені кахлями з декоративними розписами чи зі сценами гумо-

ристичного, ба навіть сатиричного характеру. І як же органічно вписувалися ці мальовані на склі образи в такі інтер'єри!

А сюжети були винятково на релігійну тематику й охоплювали, власне, три цикли. До "богородичного", найпоширенішого циклу, входять традиційна з давніх-давен Богородиця-одигитрія, яку здебільшого разом з Христом-дитям зображали в пишних барвистих коронах, рідше — зі схрещеними перед собою руками. Досить популярним був образ Богородиці-годувальниці: в ошатній одежі світської молодиці у перемітці. Поширення набуло і зображення Богородиці-"Покрови" західного типу, так званої "козацької", в якому Марія огортає своїм плащем-мафорієм групу з трьох до п'яти постатей зазвичай чомусь з Миколою в центрі. Цей тип зображення Богородиці набув популярності на Україні приблизно від середини XVII століття. Тоді ж поширювали тут зображення західного типу Трійці з коронуванням Марії. Популярність цього сюжету, мабуть, можна пояснити тим, що був він зображений над великою іконою Успіння Богородиці в іконостасі Скиту Манявського (1698-1705) роботи Йова Кондзелевича, що тепер виставлений у Львівському музеї українського мистецтва (ЛМУМ).

"Господський" цикл включає в основному Розп'яття з пристоячими Марією, Іваном Богословом і Марією Магдалиною, що припадає до ніг Христа, чим посилено драматизм ситуації. Але цей сюжет переважно виступає в поєднанні з поясненнями зображеннями двох вибраних святих обабіч. Найчастіше це Богородиця-одигитрія та Микола або Юрій Змієборець на коні та Варвара. Крім того, на Буковині трапляється символічне зображення Христа-виноградаря (збірка ЛМУМ), яке поширене в румунських образах на склі, відоме на Україні вже в середині XVII століття, про що згадує Павло Алеппський у своїх мемуарах. І врешті цей сюжет спопуляризував у гравюрах львівських видань 1690-х років Никодим Зубрицький.

Наприкінці XIX століття, здебільшого в образах з Коломиїщини, з'являються зображення Ісуса Христа зі сферою та Івана Предтечі в дитячому віці з ягням, трактовані графічно з намаганням реалістично передати пластику форм. Цей сюжет запозичено з німецької гравюри XVIII століття. Він поширився в народному малюванні на склі у різних країнах Середньої Європи, але на українському ґрунті не встиг органічно вроси в композиційну структуру творів цього жанру і тому сприймається як чужий елемент.

Крім того, з "господським" циклом пов'язують також і "Притчу про багача і убогого Лазаря", трактовану в різних варіантах, у суто жанровому плані з виразним соціальним і повчальним підтекстом. Цей сюжет був особливо поширений на Коломиїщині.

До рідкісних належить сюжет "Страшний суд" скороченої редакції з зображенням грішників, пекла у вигляді розз'явленої пащеки потвори та караючого

*Йосиф і Марія. Перемишляни.
Joseph and Maria. Peremyshliany.*

*Страшний Суд. Гуцульщина.
The Last Judgement. Hutsul region.*

архангела Михаїла з мечем і терезами в руках для вимірювання добра та зла у вчинках людей...

І, врешті, агіографічний цикл, який охоплює зображення святих. До найпопулярніших належать Микола, якого зображали в ризах святителя, Варвара, що виступає як чарівна молодичка в пишному одязі

*Петро і Павло. Збараж.
Peter and Paul. Zbarazh.*

*Трійця. Коронування Марії. Корник. (Коломия).
Trinity. Coronation of Blessed Mary. Kornyk. Kolomyja.*

тогочасної моди з чашею в руці, Юрій Змієборець на баскому білому коні, три святителі (зазвичай на повен зріст, рідше — поясні). Пророка Ілля зображали у вогненній колісниці в оточенні янголів. Взагалі янголи або голівки херувимів асистують майже всім персонажам.

Вибір святих пов'язаний з фольклором, з народним календарем, з вірою народу в дієву допомогу святих. Кожною порою року опікувався окремий святий: Микола — зимою, Юрій — весною, Ілля — літом, Богородиця — осінню. Варвару вважали опікункою "челяді", тобто жіноцтва. Стояла наче на сторожі чистоти хатнього вогнища й подружньої вірності.

В іконографії українського народного малювання на склі, поряд з традиційним змістом, формою та іконографічними схемами-зображеннями, як бачимо, примітне й поширення деяких рис і схем західної іконографії, які, очевидно, з'явилися у зв'язку з поширенням деяких зразків у народній гравюрі — німецькій, чеській, словацькій, польській, а також і в народному малюванні на склі тих середовищ. Але на українському ґрунті майстри на свій лад переосмислювали художній образ, надавали персонажам якоїсь особливої одухотвореності, позбавленої натуралістичних рис поетичності й вишуканої грації. Це простежуємо в зображеннях Варвари, виконаних за композиційною схемою, подібною до поширених у Словаччині, але кожного разу ця свята є дещо інша й завжди приваблива своєю світською жіночністю.

Репертуар сюжетів не надто великий і різноманітний, деякі з них повторюються дуже часто. Митці працювали за одною композиційною схемою (траплялися й варіанти, особливо в деталях). Але двох однакових композицій нема. Різниця полягає

здебільшого в кольоровому рішенні, у зміні розміру та формату. А поєднання кольорів бувають дуже сміливі й несподівані, надаючи художньому образу щораз іншого звучання, по-іншому акцентуючи головне. Перевага насиченої та виразної блакиті в подвійному образі з Буковини (із збірки Івана Гречка), що зображає Богородицю-годувальницю та Юрія Змієборця, разом із штриховою системою, що досить енергійно й активно моделює форму, вносить щось конкретне і ствердне. Тим часом в іншому образі з того ж регіону (Заставнівський район — також із збірки Івана Гречка) кольорові співвідношення побудовані на контрастному поєднанні темної, як ніч, ультрамарини та дзвінкої кіноварі макового відтінку.

Слід наголосити, що в кольоровому цілому кожної композиції грають роль не тільки основні кольорові площини, а й колір другорядних елементів, як, наприклад, на квіткових мотивах на тлі, на одязі янголів чи їхніх крильцях. І тут немає нічого випадкового, механічно вирішеного, а є витончене й радісне відчуття кольору, творча інтуїція митця, вродженого колориста, що думає і свій твір будує як органічну кольорову цілісність. Не один сучасний художник багато чого корисного для себе може почерпнути від малярської майстерності невідомих народних митців!

Майстри малювання на склі будували композиції площинно, умовно узагальнено, подекуди й примітивно, але завжди з відчуттям форми та її пропорцій, об'єму, і вміли це вияскравити простими засобами художньої виразності. Тут справді дивовижно поєднано відчуття реального з казковою фантастикою і в сюжеті, і в композиції, і в кольорі.

Українське народне малювання на склі має яскра-

Богородиця-Покрова. Ключів Великий. (Коломия).
Blessed Virgin Mary — Pokrova. Kliuchiv Velykyi. Kolomyja.

во виражений декоративний характер, з умовним і дуже узагальненим трактуванням форм, площинністю й пов'язаною з тим одноплановістю та перевагою одноосібних зображень: склався своєрідний стиль трактування композиції образу з мінімальною деталізацією, але з відчуттям пластики форм.

У незвичайній красі й стилі українського народного малювання на склі, воно на Україні поширилось в XIX столітті в Галичині, й передусім саме в зоні Покуття, Гуцульщини та Буковини, можна було переконатися на великій виставці "Малювання на склі", котра недавно була відкрита у Львівському музеї українського мистецтва як перша з циклу виставок "Світ очима народних митців", з використанням фондів збірок та збірок львівських колекціонерів Івана Гречка, Ярослава Лемика, Тараса Лозинського, Богдана Сороки, Галини Гронської, Андрія Цибка. Крім того, на виставці представлено й спроби сучасних радянських художників у цій царині, й, зокрема, народного художника Івана Сколоздри з Розвадова. Він, виходячи з традицій українського народного малювання на склі, звертається до тем, почерпнутих з українського фольклору та літературних творів.

Виставка "Малювання на склі" у Львівському музеї українського мистецтва — перша виставка цього маловідомого і майже не дослідженого у нас жанру, який, безумовно, заслуговує на увагу та широку популяризацію в дослідницьких публікаціях та альбомах.

Про майстрів цього жанру майже нічого не знаємо, є лиш скупі відомості про деяких на зламі XIX-XX століть, що працювали в Богородчанах, у Станіславі (тепер Івано-Франківськ), поблизу Снятина.

Слід нагадати, що малювання на склі було відоме ще в античному Римі та Візантії, що воно відродилося XVII-XVIII століть в Середній Європі у зв'язку з

розвитком гутного виробництва скла. XVIII століття ввійшло у моду в Баварії, Чехії та Словаччині малювання жанрових картинок для інтер'єрів міщанських жител, а XIX поширилося як народне малювання на склі (до речі, теж на релігійну тематику) в країнах Середньої Європи: в Баварії, Чехії, Словаччині, Польщі, Румунії, на Україні (в Галичині й на Буковині).

В кожній країні витворилися власні традиції малювання на склі. Це стосується сюжетів, іконографії, стилю. Певні відмінності виступили і в творчості окремих локальних осередків у межах певної етнічної території. Малювання на склі набуло такої популярності, що в деяких країнах чи регіонах перетворилося на масову продукцію, якою торгували і в найвіддаленіших місцевостях.

В минулому сторіччі народне малювання на склі недооцінювали, трактували як примітивне малярство неосвічених майстрів з народу. З початком XX — зацікавились цією ділянкою образотворчого мистецтва етнографи, мистецтвознавці. Кільканадцять зразків українського народного малярства на склі вперше експонувалося у 1939 році на Виставці галицького примітиву XVI-XIX століть в українському національному музеї (тепер Львівський музей українського мистецтва).

Про "гуцульське" малювання на склі 1983 року писав польський дослідник-мистецтвознавець Юзеф Грабовський, він оцінив його як художнє явище. І нині вже у монографії про народне малярство на склі, виданій 1968 року, цей автор ставить малярство Покуття й Гуцульщини на перше місце.

Серед українських дослідників народного малювання на склі Покуття та Гуцульщини слід назвати Олену Кульчицьку, яка помістила коротку інформативну статтю в збірнику "Матеріали з етнографії та художнього промислу" (Київ, 1957). Григорій Островський опублікував статтю в збірнику "Панорама искусств" (5, Москва, 1982), Василь Откович — у колективній праці "Гуцульщина" (Київ, 1987).

Поза всяким сумнівом, українське народне малювання на склі заслуговує на появу в найближчому часі капітального й вичерпного дослідження, а також багатоілюстрованого альбому з кольоровими репродукціями.

Фотографії із каталогу виставки.
Зберігаємо правопис оригіналу.
Україна, ч. 39, вересень 1988 р.

ДОТИК ДО ДУШІ

ПОЕТИЧНА КОМПОЗИЦІЯ У ЛЬВІВСЬКОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МОЛОДІЖНОМУ ТЕАТРІ,
ПРИСВЯЧЕНА БОРОТЬБІ ТА ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ СТУСА

Actors of the Ukrainian Youth Theater in Lviv. A poetic composition "Vasyl Stus".

*І Я ГУКНУ, І КРАЙ МЕНЕ ПОЧУЄ,
ВЕРНИ ДО МЕНЕ, ПАМ'ЯТЕ МОЯ! —*

благав з крижаних далей Василь Стус.

Поет та перекладач, публіцист Василь Стус народився у 1938 році на Вінниччині; закінчив філологічний факультет Донецького педагогічного інституту, потім вступив до аспірантури Інституту літератури ім. Т. Шевченка, звідки його відрахували за протест проти хвилі арештів української інтелігенції. У 1972 році заарештували і самого Стуса. Повернувся до Києва у 1979 році, а вже через рік його вдруге заарештували та засудили на 15 років. 4 вересня 1985 року в ув'язненні Василь Стус помер. Перед самою смертю його висунули на Нобелівську премію, але посмертно її не присуджують.

За цими кількома датами стоїть повне поневіряння та боротьби життя, сповнена силою та боєм творчість поета, який писав наприкінці 60-их років: "І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільняється од неї, як од скверни. Поет — це насамперед людина. Насамперед. А людина — це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав, а робив би коло землі..."

Ще ціную здатність чесно померти. Це більше за версифікаційні вправи".

Василь Стус жив чесно і чесно помер. Але, і може для поета це найстрашніше, були поховані його твори.

І ще до публікацій у періодиці, як протест проти замовчування цього імені, у листопаді 1988 року у Львівському українському молодіжному театрі з'явилася поетична композиція, присвячена Василеві Стусові, що ледь не стала останньою роботою, адже поставивши прем'єру, театр зазнав на собі страшний прес бюрократичної машини. Доводилось відстоювати наявність у репертуарі цієї вистави, потім доводилось відстоювати те, що про Василя Стуса перед початком розповідає Ірина Калинець, письменниця та політичний діяч, що відбувала ув'язнення в одному таборі з поетом. Театрові відмовляли в приміщенні та чинили інші перешкоди, але вистава лишилася жити у своєму первісному вигляді. Згодом у театрі появилася фраза: "Ми думали, що займаємось чистим мистецтвом, а виявилось, що им маємо характер".

Важко рецензувати вечір поезії. Хотілося б лише сказати, що прекрасні вірші Василя Стуса, Ліни Костенко та Василя Симоненка, які творять поетичну композицію, були відомі на Україні одиницям і зібрані разом, вони звичайно частково, але відбивають величезний культурний шар, який було викреслено з нашого життя. "Покоління молоді української інтелігенції, що його зробили поколінням політ'в'язнів, було виховано на ідеях гуманізму, справедливості, свободи. У цьому вся його провина, весь його злий намір", — писав Стус.

Вистава починається розповіддю Ірини Калинець, що пройшла через табори та заслання і добре знала Василя Стуса. Її надзвичайно схвильовані слова не тільки дають потрібну та цікаву інформацію, але й задають певний настрій, створюють таку атмосферу, коли ніхто не може залишатися байдужим.

Режисер В. Купчинський (він виступає і як актор), актори Т. Каспрук, О. Драч, О. Гречановський, О. Олексин, Н. Половинка, А. Тимчишин, І. Науменко читають вірші, не деклямуючи, а пропускають їх через себе, існуючи в поетичному середовищі цілком природньо. Вражають живі голоси, особисті, щирі інтонації.

Отак, як є. А може бути гірше.

А може бути зовсім, зовсім зле.

*А поки розум од біди не згірк ще, —
не будь рабом і смійся, як Рабле —*

звучать зі сцени рядки Ліни Костенко. В поетичну тканину вечора вплетені "офіційні" вірші. Таке співставлення не стільки смішне, скільки страшне, але без жодних коментарів розставляє все на свої місця.

Взагалі треба зазначити, як тонко та одночасно точно передає театр ставлення до віршів, до того, що стоїть за ними, за допомогою тільки поезії.

З рядками прекрасних віршів вертається наша пам'ять, ми чуємо голос Стуса через страшні роки, коли мські хуртовини та мури, що збудували люди, "керовані по радіо":

*Як добре те, що смерти не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий мій хрест.*

*Що перед вами, судді, не клонюся
в передчутті недовідомих верств.*

*Що жив, любив і не набрався скверни,
ненависти, прокльону, каяття.*

Народе мій, до тебе я ще верну,

і в смерті обернуся до життя

своїм стражденням і незлим обличчям.

Як син, тобі доземно уклонюся

і чесно гляну в чесні твої вічі

і з рідною землею поріднюсь.

Поет "обернувся до життя" і Спілка незалежної української інтелігенції нагородила театр першою премією імені Василя Стуса за високе мистецтво та мужність, з якою молоді актори відстоювали своє право говорити на повний голос. А саме так, щиро і професійно, звучать зі сцени рядки Василя Стуса, Ліни Костенко, Василя Симоненка.

"Поезія, краса моя, окраса", — писав Стус. І поетична композиція молодіжного театру сповнена не тільки бажанням повернути у чистому, первісному вигляді несправедливо забуті та сплюндровані імена, але й тонким відчуттям сутності поезії, яке визначила Ліна Костенко так:

*Поезія — це завжди неповторність,
Якийсь безсмертний дотик до душі.*

ПІД ЗОРЯМИ ЧУЖИМИ САМОТНІСТЬ НАША ДОЗРІВАЄ

Поезії Ірини Сенік друкувалися неодноразово в журналах та газетах, що виходять поза Україною, але появлялися також у різних Самвидавах в Україні. З нагоди виходу збірки "Сувій полотно" (Нью-Йорк, 1990) щоденник "Свобода" 5-го липня минулого року надрукував інтерв'ю з Іриною Сенік, що гостювала в США, під назвою "Розгортаю життя як сувій полотна". Це початкові рядки вірша, що стоять як мотто до названої збірки. За іншу збірку поезій, в якій Ірина Сенік висловила думки і почуття пережитого болю і терпіння у після воєнні роки, коли її, молоденьку гімназистку, разом з родиною вивезли в Сибір, Ірина Сенік була в 1972 році заарештована і засуджена вдруге на 11 років позбавлення волі, незважаючи на те, що після першого вивезення вернулася зі зниклим здоров'ям і вважалася офіційно "інвалідом". Один з тодішніх віршів, які їй у 1972 р. інкриміновано як доказ "антирадянської агітації і пропаганди", присвячений загиблим землякам на будовах Сибіру: "У Братську — могили братські..."

Ірина Сенік відбула 6 років суворого режиму в ушлявленому на цілий світ жіночому таборі Барашеві в Мордовії, де вона ділила долю з іншими відомими правозахисницями, що того ж 1972 року попали за дроти, бо мали відвагу протестувати проти свавілля та нищення українських культурних цінностей неосталіністськими властимушцями. Вже з Мордовії долітали до нас її мережані строфи й чудо-диво вишивки — палаючі церковці на вузьких книжкових закладках, козаки Мамаї та стилізовані українські народні образи. Але щойно збірка поезій "Сувій полотно", яку видала "Спілка" з ініціативи Наталки Даниленко та Надійки Світличної вліті минулого року з фінансовою допомогою З'єданого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) дає нам змогу сказати дещо більше про Ірину Сенік як поетесу. Присвячена ця збірка сестрі Леоніді Сенік, що померла в Казахстані в наслідок важких умов заслання в післявоєнні роки. Прив'язаність авторки до цієї сестри була і залишилася особливо глибока, як про це читаємо у першому циклі поезій та в спогаді "Епізод із закапельків пам'яті" (стор. 9-11). "Леоніді в альбом" написала і Наталка Даниленко, шкільна товаришка Леоніди, супровідне слово зі спогадом про воєнні роки у Львові.

Збірка поезій містить чотири цикли: "В моїм серці" — вірші, присвячені втраченим рідним та важким хвилям за в'язничними мурами. У другому циклі "Сміється холодний Сибір" маємо згусток переживань, в яких домінує велика самотність і почуття приреченості: "У храмі, що куполом йому / в'язнична стеля, / іконостасом — помарнілі лица / жінок, страждаючих надміру..." Цикл третій "Стаккато мого серця" — це любовна лірика, переткана болем нездійсненого кохання, втраченої молодості та без-

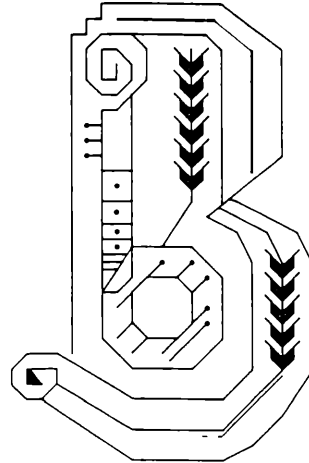
турботности, це голос туги за щастям, що шукає турботи в красі природи. Останній цикл "На дротах мовчання" — це філософічно настроєні роздуми у болях та терпіннях визрілої людини, якій доля присудила випити до дна те трійзілля, що його наготувала для генерації, яка у 1945 році саме стояла на порозі життя. Збірка закінчується спогадом Надійки Світличної "Як сувій полотна" про спільні роки ув'язнення в барашівському таборі.

Ірина Сенік дивує читача своєю образною мовою, вшерть наповненою згущеними метафорами. Її поезії не писані під якийсь настрій, вони настоювалися як добре вино, вкладалися в душі та думках, доки не знайшли своєї ляконічної згущеної форми. Ніжний грайливий стиль вишивкових взорів, що обрамлюють сторінки, які komponує Ірина Сенік на підставі буковинсько-покутських та подільських мотивів (Ірина Сенік не тільки збирач цієї вітки української матеріальної народної культури, але й сама чудовий укладач взорів), знаходить певний відгомін також у мовно-лексичній тканині цих поезій: "Ось мережка грівів/ і низинка падінь, /верховинка жадань/, яворівка пристрасних прагнень..." (стор. 7). Метафори Ірини Сенік пов'язані здебільша з яви-

У моїй батьківщині,
найдорожчій у світі,
як учора, так нині
льон цвіте білим цвітом.
Я Тебе, як святиню,
ношу в серці щоденно
і стає синьо-синьо,
ніжно так, небуденно.
Гасне день і чорніє.
Як завулочки львівські.
Ти у серці світлієш,
моя земле вітцівська.

(31. V. 87)

Які сніги, яка завія. —
Казкова новорічна ніч!
А я не можу,
я не вмію
заглянути
до твоїх віч.
Біжать Стрибоги напередими
і розсипають білий пух,
Щедрують Велеси
в цю ніч.
А я не зможу, не зумію
заглянути
до твоїх віч

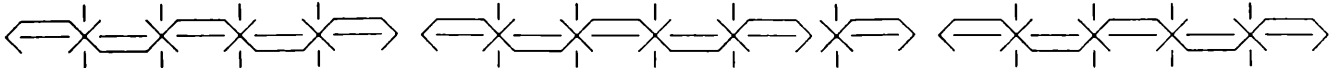

адрімало моє сонечко
У незбагнених світах
Я без тебе, рідна Льонечко, —
Сирота.

Я без тебе, мій Романочку,
Свій сумний верстаю шлях.
На світанку, на світаночку
Вся в сльозах.

Я без тебе, моя матінко, —
І дитя і не дитя
Прожила в сирому затінку
Півжиття.

Як мені без тебе, таточку,
У провалля йти?
Де ж бо серця твого цяточку
Віднайти?

щами природи: "Думок ріка / відсвічує / очей далекі зорі..." (стор. 93). Думки й почуття ліричної героїні увібрані в дуже конкретні образи, які ніби зачерпнуті з живого довколишнього життя. Ця образність іде в парі з м'якою мелодійністю, що її підкреслюють підібрані звукоподібні корені слів, при чому поетеса використовує також так звані етимологічні фігури: "Мулом минулим намулений / човен життя причаляю / до берегів самотності. / Човен пірнає і зринає..." (стор. 92). Авторка ніби живе у світі, де сонце, місяць, зорі й хмари, квіти й рослини, ріки та озера — староукраїнські поганські сили переплетені у дивовижних килимових взорах: "На паполоні снігу / Яр-Ярило з Березолем / тчуть половецькі узороччя, / ...Марена їде в гості" (стор. 83). Відгомін української демонології тут зустрічаємо частіше: "Біжать Стрибоги напередими / і розсипають білий пух. / Щедрують Велеси в цю ніч..." (стор. 52). Але ми зустрічаємо також старогрецькі мотиви: "Хоч ми не Пенелопа, / а своїх Одисеїв / чекаємо піввіку терпеливо" (стор. 80). Поетеса звертається також до небесних сузір'їв: "У сузір'я Козерога / простелилася дорога / всіх твоїх надій..." (стор. 63).

У далеких просторах Сибіру доводилося поетесі долати довгі роки ув'язнення чи заслання. Рідну сторону освічували їй блискавиці пам'яті, що за-

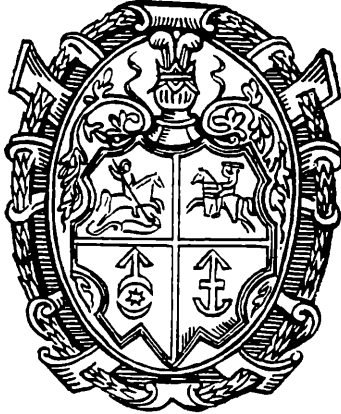
лишали чіткі образи, вловлені в ліричних мініатюрах: "Зелені Карпатські плаї, / туга трембіти в смереках, / Говерля в мареві снігів..." (стор. 76). Відгомін народної пісні з її поетичним паралелізмом знаходимо у вірші "Білі кетяги білі, / побіліла калина... / сиві скроні, ой сиві, / посивіла дівчина..." (стор. 56). Домінуючий мотив цих поезій — самотність. Цю самотність відчуває молода людина, вирвана зі свого родинного та громадського кола і середовища і кинута невблаганною долею у вороже довкілля. Її відчуває лірична героїня після безповоротної втрати рідної людини, нею пронизана душа, сповнена тихої безнадійної любові. Ця безнадійна любов, однак, не є тільки джерелом смутку та туги, вона одночасно дає силу долати труднощі життя: "Від самоти до самоти / я перекидаю мости..." (стор. 53).

Внутрішнє багате життя поетеси, що спілкувалася, як представниця генерації шістдесятників, з видатними постатями цього національно-культурного руху, важливу роль якого в історії нашої культури пласт за пластом відкриваємо, що пройшла свою літературну школу на найкращих зразках української та світової поезії — назвати хоча б Маланюка, Стуса, Гайне, Рільке — знайшло глибоке віддзеркалення у поезіях, зібраних у цій збірці.

Анна-Галія Горбач

ГАЛЬШКА, КНЯЗІВНА ОСТРОЗЬКА

ІСТОРІЯ ГАЛЬШКИ, КНЯЗІВНИ ОСТРОЗЬКОЇ (за романом В. Соловйова)

Герб роду Острозьких
Coat of arms of the Ostrozky family

Зі спогадів моєї матері я ще в дитинстві довідалася про Гальшку, князівну Острозьку, і її романтичну історію. Цю історію моя мати, в свою чергу, чула від своєї бабусі, яка походила з Волині й виросла у місцях, де зберігалися спогади-перекази про трагічну долю красуні Гальшки. Бабуня була в церкві, де стояла труна з забальзованим тілом Гальшки. Частина труни над головою князівни була зашклена і на неї можна було дивитися. Бабуня розповідала, що коли її в дитинстві привели до церкви і вона глянула на князівну, то з жаху втекла: від краси Гальшки на той час не лишилося й сліду і вигляд у неї був страшний.

У минулому сторіччі історією Гальшки зацікавився російський письменник Всеволод Соловйов. Після довгих розшуків та досліджень він зібрав потрібні матеріали і у 1876 році написав історичний роман під назвою "Княжна Острожская". Цей роман, наскільки мені відомо, ніколи не був перекладений на українську мову, і тому я вирішила ознайомити з ним українського читача, тим більше, що цього роману тепер майже не можна дістати (я знайшла один примірник у Бібліотеці Конгресу у Вашингтоні, виданий 1882 року).

Гальшка була дочкою князя Іллі Острозького та його дружини Беати, польки й ревної католички. Князь Ілля помер, коли дочка була ще маленькою. Перед смертю він заповів виховання Гальшки своєму братові Костянтинові, відомому захисникові православ'я, і при цьому домігся від матері Гальшки обіцянки, що вона з дочкою житиме в Острозі, в родовому замку князів Острозьких. Спочатку в родині не було незгоди на релігійному ґрунті: княгиня Беата мала свою домашню капличку та сповідника і не втручалася в релігійне виховання дочки. Однак за якийсь час старого сповідника замінив молодий єзуїт Антоніо Чеккіні, якого прислав з Риму на прохання княгині сам папа. Під його впливом Беата почала ставитися вороже до князя Костянтина. Її почало дратувати православ'я дочки, і вони разом зі сповідником взялися намовляти Гальшку перейти на католицизм. Однак молода князівна залишалася непохитною у своїй вірі. Коли вона підросла, то стала надзвичайною красунею. Поети складали вірші на її честь і твердили, що її краса гармонійно поєднувала в собі божественний чар мадонни і земну спокусливу принаду клясичної богині. В неї закохувалися буквально всі, хто її бачив. Автор роману про Гальшку пише, що навіть єзуїт Антоніо закохався в неї, що виглядає досить правдоподібно. Женихи так і бігали за нею.

Мати мріяла видати Гальшку за знатного поляка-магната, але молода князівна покохала православного князя Дмитра Сангушка. Князь Костянтин ставився прихильно до нього й співчував його намірові одружитися з князівною, однак передбачав опір з боку її матері. Так воно й сталося: коли Гальшка призналася матері, що полюбила Сангушка, Беата

розлютилася і суворо заборонила дочці бачитися з молодим князем.

Князь Костянтин спробував промовити до розуму Беати, але вона не схотіла нічого чути ще й накинулася на нього з докорами і врешті-решт заявила, що виїжджає з Острогу до Вільна і забирає з собою доньку. Тоді Костянтин благословив Сангушку на відчайдушний крок: викрасти Гальшку вночі з замку й повінчатися з нею. Сангушко підкупив варту, пробрався зі своїми людьми до саду під вікно Гальшки, і вона спустилася до нього. Він підхопив її до себе у сідло, і втікачі поскакали. Антоніо, дізнавшись про втечу князівни, підняв тривогу, але все було даремне: втікачі були вже далеко від замку. Тої самої ночі вони повінчалися в маленькому селі. Розлючена княгиня наказала повернути дочку будь-яким способом. Вона звернулася до короля зі скаргою на незаконне вивезення дочки, і той домігся від сейму, що Сангушка проголосила поза законом, а його одруження анулювали. Після цього Беата запропонувала одному багатому полякові, Зборовському, який залицявся до Гальшки, що вона віддасть за нього дочку, якщо йому вдасться відібрати її від Сангушка. Зрадівши, Зборовський організував добре озброєний загін і вирушив навздогін втікачам. Йому не важко було знайти їхній слід: Сангушко з дружиною ховалися в селі, власником якого був Сангушко, тому самому, де вони одружилися, верст 40 від Острогу.

Селяни сповістили втікачів, що наближається якийсь загін, і вони негайно попрямували на конях лісовою стежкою у гущавину. Однак не встигли далеко заїхати: Зборовський зі своїми людьми наздогнав їх, і зав'язалася кривава січа. Усі при-

хильники Сангушка загинули, а сам князь, поранений у голову, впав з коня. Зборовський думав, що він убив свого суперника, схопив зімлілу князівну й помчав назад до Острогу. З'явившись з тріумфом до Беати, він зажадав обіцяної нагороди, проте хитра княгиня почала відтягати весілля і нарешті сказала Зборовському, що її дочка може знайти собі кращу пару.

Обурений Зборовський лишився в дурнях, а Беата повезла Гальшку до Варшави до королівського двору, щоб знайти дочці гідного чоловіка. Після всього, що сталося, князівну огорнула цілковита апатія, і вона покірно виконувала все, чого від неї вимагала мати: їздила на балі, танцювала, але вираз її блідого личка був завжди сумний і позбавлений життя, і вона мляво відповідала на запитання кавалерів. Поволі всі припинили залицяння, тільки двоє — Омелькович, православний шляхтич, та граф Гурко, поляк-лютеранин, познанський воевода — продовжували свої домагання. Обом їм княгиня відмовила. Омелькович поїхав додому, але Гурко не здався. Він скористався з відсутності Беати, яка поїхала на відпуст, і за допомогою Зосі, служниці Гальшки, увійшов до покоїв князівни. Він переконав її, що за наказом короля Беата мусить погодитися на їхній шлюб і ось він приїхав за Гальшкою, щоб негайно з нею одружитися. При цьому він вказав на лютеранського пастора, якого привіз з собою. Здивована Гальшка відмовилася повірити йому, але Гурко показав їй обручку Беати, яку Зося випадково знайшла у спальні княгині. Беата ніколи не знімала цього персня, і Гурко це використав, сказавши, що княгиня дала йому перстень на доказ своєї волі. Це переконало Гальшку, а крім того їй було вже байдуже, за кого її видадуть заміж. Вона на все погодилася, і пастор швидко повінчав їх. Та не встиг він промовити останні слова молитви, як у двері почувся гуркіт: це несподівано повернулася княгиня. Гурко зметушився, Зося вказала йому на потаємні бокові двері, і вони разом з пастором втікли з замку. Гальшка зрозуміла, що її обдурили, і знепритомніла.

Коли Беата довідалася, що сталося, вона розлютилася ще більше, ніж першого разу. Та наступного дня Гурко насмілювався з'явитися до Беати у супроводі представників міської влади за своєю "законною" жінкою. Беата категорично заявила їм, що не хоче й знати Гурка і не вважає його шлюб законним, а якщо той хоче протестувати, нехай їде до короля — вона підкориться тільки його наказові. Міська влада не наважилася вжити силу, і Гурко був вимушений відступитися. Він поїхав до Варшави. Беата, за порадою Антоніо, вислала до короля своїх послів. Вони мчали день і ніч і прибули до Варшави скоріше, ніж Гурко. Вони змалювали всю справу так, що король став на бік Беати і вдруге анулював шлюб нещасної князівни.

Поки йшли переговори у Варшаві, Антоніо намовив Беату перечекати якийсь час в єзуїтському монастирі, де вони з дочкою були б у безпеці. Беата з Гальшкою переїхали до монастиря, і там священник разом з Антоніо почали переконувати їх обох, що найкращим виходом в їхній ситуації було б постриження Гальшки у монахині. Молода князівна й чути

не хотіла про це, але її розлючена мати, яка втратила вже надію на вигідний шлюб для дочки, дала свою згоду. При цьому монахи переконали Беату, що обряд постриження можна перевести без активної участі князівни, якщо мати скаже замість дочки слова присяги. Гальшка ридала, але її силоміць тягнули до монастирської церкви. Почався обряд постриження. І знов в останню хвилину вищі сили втрутилися в долю Гальшки: за дверима почулися голоси, що вимагали негайно відчинити двері. Монахи розгубилися й швидко повели княгиню з дочкою підземним ходом у сховище під монастирем. Двері церкви розчинилися, і перед враженим Антоніо і монахами з'явився Сангушко з князем Костянтином та його прибічниками.

Молодий князь не загинув тоді від ран. Його підібрали поліські селяни, і місцевий знахар довго лікував його травами і повернув до життя. Однак розум князя помутівся, і він не пам'ятав, хто він і що з ним скоїлося. Тільки за два роки до нього повернулася пам'ять. Він негайно поїхав до Острогу, де довідався про сумну долю Гальшки. Першим його відрухом було летіти до своєї коханої дружини, але старий князь утримав його від необачного кроку. Зібравши свідочтва про скоєну несправедливість, князь Костянтин поїхав до короля прохати за Сангушка. Королю довелося втретє бути суддею у трагічній історії Гальшки. Цим разом він прихильно поставився до молоді пари і вжив свій вплив у сеймі, щоб Сангушка реабілітували. Сейм визнав Сангушка повністю невинним, а його шлюб з Гальшкою законним. І ось, довідавшись, де перебувають княгиня з дочкою, Костянтин і Сангушко примчали до монастиря. Монахи не мали іншого виходу, як признатися, що Беата з Гальшкою дійсно знаходяться в них у монастирі й привести обох назад до церкви. Побачивши Сангушка, Беата зойкнула: "Мертвяк!" і впала непритомна. Гальшка кинулася в обійми чоловікові, і не вірячи своєму щастю, сміялася й плакала. Щодо Антоніо, то цей єзуїтський наставник Беати, ще й далі закоханий у Гальшку, не витримав провалу свого плану і повісився у підземеллі під монастирем.

На цьому Всеволод Соловйов закінчує історію Гальшки і додає: "Ім'я князівни Гальшки досі не забуто в південно-західному краї. Її краса й неймовірні нещастя викликали цілу низку народних переказів. Існують свідчення, що кінець її пригод був сумний. Однак народ не любить сумних закінчень. Він вірить, що після важких поневірянь, після незаслуженого горя настає щастя. І ось він воскрешає своїх героїв і наділяє їх щасливою долею..."

Сам автор, ідучи за певною літературною традицією, теж не захотів закінчити свою повість сумно й вирішив залишити її зовсім без кінця: він зупинився на сцені в монастирі і щасливому визволенню Гальшки від чергового нещастя. З його повісти ми не довідуємося, як закінчила вона своє життя. Проте з оповідання бабуні виходило, що кінець її був трагічний. Та й сам факт поховання ще молододі красуні Гальшки в скляній труні свідчить про її передчасну смерть.

Отака історія Гальшки в переказі Соловйова. Хоча зауважити, що Ліна Костенко в розмові зі мною

згадала, що цікавиться постаттю Гальшки й збирає про неї матеріали. Дещо з того, що вона казала, розходиться з тлумаченням Соловйова, зокрема з його зображенням Беати як ревної католички, яка за всяку ціну хотіла повернути дочку до католицизму і, власне, була найбільшим ворогом своєї нещасної дитини. Ліна Костенко, навпаки, твердить, що Беата дуже любила доньку, піклувалася нею, боронячи її від зазіхань різних кавалерів і саме для цього повезла Гальшку до Варшави. Не знаю, якими джерелами користувалася Ліна Костенко, однак щодо Соловйова, то, без сумніву, він вивчав літописні та інші історичні свідчення, проте описував усе з позицій офіційного російського православ'я та великодержавної політики. Ось, наприклад, як він закінчує свій роман:

"Острозький замок, що був донедавна центром литовського православ'я, перетворився в Єзуїтський монастир. ... Здрігалися кості князя Костянтина в його родовому склепі, але єзуїти не боялися повсталих з гробів. Вони безупинно працювали всіма своїми жажливими засобами і за кілька років занести й обезличили цілий чудовий край руський (тобто російський — А.Г.), підпорядкували його дряхлій і кволій Польщі.

Та настав час і прийшов кінець їхньому володарюванню. Вони зникли з землі руської, яку вони осквернили. ... В руїнах стоять їхні монастирі з усіма своїми страшними таїнами, з кайданами й горами кісток людських, розкиданих у підземеллях. А на цих руїнах будується православна церква й звучить російське слово..."

В романі Соловйова є кілька сторінок, присвячених поліським селянам XVI сторіччя, а при цьому автор ділиться своїми спостереженнями про побут поліщуків своєї доби. Для нього це примітивна галузка "русського" народу, просякнена поганським світоглядом, але по-своєму романтично-приваблива й душевно чиста. Ось що він пише:

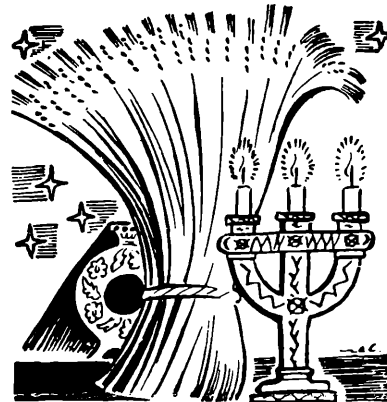
"Бідне й сумне житло поліського селянина. За наших днів, як і триста років тому, життя тут зовсім первісне, засоби убогі... Проминули століття, не заторкнувши й не змінивши цієї лісової глушини. Низка поколінь змінила одне, друге, все довкруги цілковито перемінилося й зажило новим життям, а тут — ті самі люди, та сама темрява неутра, диких забобонів, той самий від пращурів збережений побут, ті самі убогі халупи. Але, не дивлячись на всю свою дикість, народ поліський найбільш добродушний народ у світі. Він нічого не бачив, крім своєї тяжкої долі, цілковито задоволений нею і в рідкі хвилини відпочинку віддається безжурним веселошам. Він свято зберігає старовинні обряди та звичаї і ніяк не може зрозуміти, що ці залишки поганського культу несумісні з християнством, яке він ісповідує. Та, власне, поліщук є християнином тільки за назвою. Вся природа здається йому населеною добрими й злими духами. І він віддає себе під опіку першим і веде жорстоку боротьбу з другими. У своєму серці він несвідомо зберігає один скарб, який прикрашує його важке життя. Цей скарб — поезія. Поліські пісні чудові і багато кажуть вони людській душі. Вони заторкують найкращі почуття, плачуть і збуджують жаль до всього нещасного, покривдженого, кволого..."

Хочу додати, що вперше я познайомилася з по-

ЩАСТЯ

Не кожен щастя витримати може.
Воно є теж талан і Божий дар.
Воно не безтурботне і погоже,
Воно не тільки легкість,
А й тягар...
Воно, відомо, навіть нагорода
За власну витривалість і за труд,
Його непоказна й нетлінна врода
Позбавлена від суєти й від пут.
Воно — відповідальність за обох...
Наповнене живим і стиглим змістом.
Воно завжди минає егоїста,
Воно досягне для небагатьох...

1970

ліщуками, точніше з однією дівчиною-білорускою з поліського села, будучи в Австрії у таборі примусової праці під час війни. Ця дівчина, яка народилася й виросла за радянської влади, перший раз в житті побачила електричну лампочку, коли німці вивезли її на роботу! Вона розповідала, що в її селі майже все населення хворіло на жажливу хворобу — ковтун, від якої шкіра на голові покривається кривавим струпом і волосся не можна розчесати (до речі, в радянському енциклопедичному словнику ковтун значиться тільки як коняча хвороба). Отже, здається, що й сто років після того, як Соловйов їздив на Полісся й спостерігав там життя поліщуків, небагато змінилося... Проте в нас є пречудова "Лісова пісня" Лесі Українки — це ж, прецинь, про тих самих людей, про ту саму "лісову глушину", ту саму "поезію" в душі цього народу. І пригадуються ще "Тіні забутих предків", де опоетизовано "паганський" спосіб життя на Гуцульщині. Отак воно і є: реаліст чи спостерігач-науковець побачить бруд, неутра й убогість, а поет відчує "скарби душі".

Голова СУА Марія Савчак окремим запрошенням взяла участь у Других Всеукраїнських Зборах Руху, що відбулися 25-28 жовтня 1990 р. в Києві, на яких виголосила привіт від організованого в СУА жіноцтва.

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

10-11 листопада 1990 р. в Нью-Йорку в домівці СУА відбулося засідання Головної Управи, в якому взяли участь голова СУА Марія Савчак, члени Екзекутиви, референтки, голови Окружних Управ, голова Контрольної Комісії, голова Конвенційного комітету та голова Видавничої комісії Конвенційної книжки.

Те перше післяконвенційне засідання відкрила голова Марія Савчак, подаючи порядок нарад, який прийнято.

Для перевірки протоколу з попереднього засідання вибрано комісію в складі: Марії Крамарчук, Ольги Тритяк і Орісі Лончини. Після перевірки на внесок комісії протокол прийнято.

У своєму слові голова подала звіт з поїздки в Україну на Другі Всеукраїнські збори Руху, що відбулися 25-28 жовтня минулого року в Києві, на які голова СУА одержала окреме запрошення. Далі вона підкреслила конечність праці відділів СУА в напрямі виконання резолюцій XXII Конвенції, подякувала голові Конвенційного комітету Наталії Гевко за велику жертвенну та професійну підготову XXII Конвенції СУА та голові Видавничої комісії Конвенційної книжки Ірині Чайківській за взірцеве редагування пропам'ятної книжки.

Звіт секретаріату за час від 28 травня до 31 жовтня 1990 р. подала кореспонденційна секретарка Марія Томоруг.

Марта Динилюк — фінансова секретарка представила бюджет на 1991 рік, який після дискусії прийнято.

Редактор "Нашого Життя" Ірина Чабан подала точний звіт своєї праці від 1 червня 1990 р., пляни та побажання на майбутнє.

Наталія Дума — адміністратор "Нашого Життя" представила справи передплати та висилки журналу.

Заступниці голови: з організаційних справ — Ольга Гнатейко, з культурно-освітніх — Лідія Гладка, зв'язків — Марта Хом'як, вільні членки Екзекутиви: Ірина Куровицька і Лідія Білорус, а також референтки: мистецько-музейна — Ірина Руснак, виховна — Ольга Тритяк, суспільної опіки — Лідія Черник, стипендій — Анна Кравчук і пресова — Христя Навроцька представили пляни їхньої праці на наступний рік, які присутні схвалили. Референтки окружних управ та відділів одержать обіжники відносних референток Головної Управи.

На голову статутової комісії покликано першу заступницю голови Іванну Ратич.

Другого дня нарад Наталія Гевко — голова Конвенційного комітету та голова Видавничої комісії

Ірина Чайківська здали точні звіти з підготовки та виконання великого завдання — проведення Конвенції, яка відбулася з повним успіхом.

Голова Контрольної комісії Євгенія Новаківська прочитала професійно підготований звіт з перевірки фінансів Конвенційного комітету та Видавничої Комісії пропам'ятної книжки.

Після полуденку всі учасники нарад були присутні на мистецькій виставці Аркадії Оленської-Петришин, яку влаштував 25-ий, новозаснований Відділ в Нью-Йорку в приміщенні дому СУА-УККА. Ціль — зібрання фондів на допомогу жертвам Чорнобиля. На відкритті зібралася численна публіка.

В дальшому перебігу нарад слідував звіт голови Комісії для підготовки конференції "Жінка в двох світах" Любі Сірої, в якому вона подала цікаві та вичерпні дані про перебіг конференції, підкреслюючи успішний виступ гостя з України — депутата Верховної Ради України Лариси Скорик. В дискусії звернено увагу на високий рівень панелів та незвичайно професійну підготову і проведення конференції.

Голова СУА щиро подякувала Іванні Ратич, яка виконувала працю зв'язкової між Екзекутивою і комітетом Конференції, а також Любі Сірій, голові Комітету конференції "Жінка в двох світах", за їхню велику працю. Після Конвенції зайшли зміни на постах голів Окружних Управ в Огайо, яку тепер очолює Іванна Шкарупа, а в Новій Англії головою обрано Валентину Чудовську.

У своїх звітах та плянах для проведення в життя резолюцій XXII Конвенції голови окремих Округ подали цікаві проекти, які комісія ухвал взяла до уваги.

Присутність усіх членок Головної Управи та серйозна настанова до важливих починів у праці СУА та розвитку подій в Україні дали учасницям нарад почуття повної відповідальности за вагомість їхньої праці для своєї організації — Союзу Українок Америки та для України.

Прохарчуванням учасниць нарад зайнялася Окружна Управа Нью-Йорку, за що голова СУА Марія Савчак щиро подякувала.

Комісія ухвал представила проект ухвал, які після дискусії прийнято.

Христя Навроцька

СКЛАД КОМІСІЇ УХВАЛ:

Христя Навроцька, Анастасія Хариш, Оксана Фаріон, Леся Гой і Тетяна Рішко.

УХВАЛИ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ
УПРАВИ СУА

10 — 11 листопада 1990 р.

1. Продовжувати заходи приєднання нових членів та творення нових відділів для збільшення і зміцнення організації.

2. Виготовити для відділів організаційний посібник, в якому буде подано обсяг праці окремих референтур і директиви, як проводити їх у життя.

3. Членки СУА повинні продовжувати працю на громадському та політичному відтинках.

4. Підтримувати зв'язки зі шкільництвом в Україні та по змозі посилати потрібні їм підручники.

5. Використовувати нагоду пересилання книжок та журналів в Україну через Фундацію Сейбер, партнером якої став СУА.

6. Підтримувати в Україні пресу та видання.

7. Зв'язки округ чи відділів СУА з українськими жіночими організаціями в Україні мусять бути координовані Екзекутивою СУА.

8. Продовжувати збірку на Фонд Медичної допомоги дітям і молоді — жертвам Чорнобиля та на Фонд допомоги Україні. Згадані збірки мусять проходити через касу СУА.

9. Підтримати старання референтки стипендій поширити допомогу студентам у Східній Європі, зокрема в Україні.

10. Старатися створити в Округах СУА гуртки "Мережі дій", які слідкували б в чужомовній пресі за дописами про українські справи. Такий гурток постав уже в Окрузі Огайо.

11. Продовжувати надавання відділам СУА на конвенції:

а) *признання* за виконання 4-ох вимог статуту:

1. точне і своєчасне звітування відділів 31-го січня кожного року,

2. виконання фінансових зобов'язань відділу та пересилання їх до канцелярії СУА до кінця квітня кожного року,

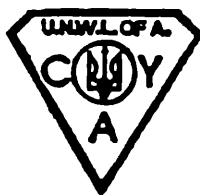
3. 100% передплата журналу "Наше Життя", переслана кожного року разом із фінансовими зобов'язаннями,

4. членство відділу в Українському Музеї;

б) *відзначення* за дуже винятковий почин відділу.

Відділ не може одержати відзначення, якщо не дістав признання.

12. Відділи повинні подбати про створення їхнього окремого конвенційного фонду, що у великій мірі допоможе їм висилати делегаток на конвенцію.

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. О. ЛОТОЦЬКОЇ

В липні, серпні, вересні, жовтні і листопаді вплинуло:
у рубриці "Замість квітів" і подяк
Досі вплинуло:
Разом:

75.00 дол.
86,396.00 дол.
86,471.00 дол.

В пам'ять моїх незабутніх родичів **бл.п. Евфрозини й Антона Федьків**, у восьму і вісімнадцяту річницю смерти складаю 50.00 дол. на Фонд ім. О. Лотоцької. **Ярослава Букачевська-Федьків**.

В пам'ять моєї родички **бл.п. Лідії Рубчак** складаю 25.00 дол. на Фонд ім. О. Лотоцької. **Лідія з Рубчаків Одежинська**.

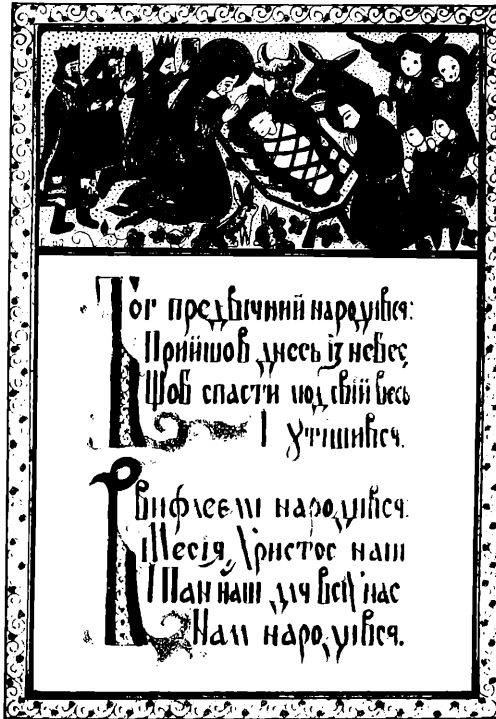
OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLVIII

JANUARY 1991

Editor: Marta Baczynsky

CHRYSTOS RODYVSIA!

SLAVITE YOHO!

*Різдвяна картка Українського Музею.
The Ukrainian Museum Christmas card. Re-
printed by curtesy of The Ukrainian Museum
in NYC.*

AT THE JOYOUS CELEBRATION OF THE BIRTH OF CHRIST WE EXTEND
GREETINGS TO:

MRS. MARIA KWITKOWSKY
PRESIDENT OF THE WORLD FEDERATION OF UKRAINIAN WOMEN'S
ORGANIZATIONS

TO HONORARY PRESIDENTS OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE
OF AMERICA

MRS. LIDIA BURACHYNSKY AND MRS. IWANNA ROZANKOWSKY,
AND TO ALL MEMBERS OF OUR ORGANIZATION

TO OUR SISTERS AND BROTHERS IN UKRAINE AND TO THOSE THROUGHOUT
THE WHOLE WORLD

MAY THE FREEDOM FOR OUR NATION, WHICH IS SO CLOSE, BECOME A REALITY!

MAY THE BLESSING OF THE NEWBORN JESUS BRING PEACE AND JOY INTO ALL
OUR LIVES!

THE EXECUTIVE COMMITTEE OF
THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

“THE UKRAINIAN WOMAN IN TWO WORLDS” CONFERENCE

On October 13, 14, 1990, the Embassy Suites Hotel in Piscataway, New Jersey with its lush tropical atrium, was the location of the third “Ukrainian Woman in Two Worlds” Conference.

The verdant and healthy jungle gardens symbolized the vigor and commitment of Ukrainian women to our national future. The conference emphasized the important role women must play. They must revitalize the Ukrainian ancestral tree of life through their personal commitment. The Women’s Conference gave us the key to this revitalization, “In unity — strength”.

The theme was echoed throughout that weekend. It was expressed in many different ways by various speakers.

The theme was echoed throughout that weekend. It was expressed in many different ways by various speakers.

Ms. Luba Siryj, the Chairperson of the conference, Vice President of Ukrainian National Womens League of America, Branch #4 of New Brunswick, New Jersey welcomed everyone and introduced the keynote speaker, Ms. Larysa Skoryk. Ms. Skoryk, a busy member of the Ukrainian RADA of Kiev, was gracious enough to share her time with the conference, although so much cried for her attention at home.

Ms. Skoryk’s address focused on her concern for the student hunger strikers in Kiev. A great worry was the fact that some students threatened self-immolation to call attention to their demands. The emerging leadership in Ukraine, as yet is only female at a ratio of one in nine. Larysa Skoryk, therefore, was quite concerned with women’s health care, child care and their family problems. A great burden to women in Ukraine is forced military conscription and hard physical labor.

Ms. Skoryk was to be the main speaker at the gala conference supper, however, her dedication to her constituency at home forced a hasty return to Kiev. She heard that things could turn very ugly at any minute for the striking students and their supporters. She wanted to be with them.

After witnessing such dedication, the inspired participants of the conference attended all panels with eager interest. The Young Women’s panel seemed to channel the conference in the right direction. It showed the willingness of the newest Ukrainian-American generation to keep the Ukrainian ideals alive. The members were:

YOUNG WOMENS PANEL

Moderator: Nadia Ratych
Panelists: Christine Bokalo
Dora Chomiak
Tania Chomiak
Odarka Polansky

Young women of Ukrainian descent have managed to pursue their education and to fit in successfully with the young adults of the larger society. Yet, they have also maintained a strong interest in their Ukrainian community. They discussed their outstanding endeavors. The other panels throughout the day were:

PRESERVATION OF UKRAINIAN CULTURE

Moderator: Natalka Danylenko
Panelists: Natalka Kormeliuk
Maria Shust

Preservation of Ukrainian culture is important at many levels. The speakers discussed museums which display Ukrainian art and artifacts, relevant publications, and the personal study of Ukrainian art in Ukraine.

ROUNDTABLE DISCUSSION: AN ANALYSIS OF CURRENT EVENTS IN UKRAINE

Moderator: Martha Bohachevsky-Chomiak
Panelists: Serhij Buriak
Larysa Onyshkevych
Oksana Procyk
Lubomyr Yurchak

The situation in Ukraine changes continuously. The speakers reviewed their first-hand observations of the political, economical, social, and cultural activities in Ukraine.

UKRAINIAN ARTISTS DISCUSS: CREATION, HERITAGE, AND OUR FUTURE

Moderators: Oksana Borbycz-Korduba
Panelists: Arcadia Olenska-Petryshyn
Juliana Osinchuk
Virlana Tkacz

These women found success in the arts. They have successfully incorporated the Ukrainian theme into their works.

They shared their experiences and visions for the future.

MOBILIZATION OF AID TO UKRAINE IN THE DIASPORA

Moderator: Zenia Kowalczyz Brozyna
Panelists: Wolodymyr Bazarko
Natalka Kormeliuk
Rev. R. Mirchuk

Ukrainians living in the USA have become involved in the Ukrainian cause by providing both professional assistance and humanitarian aid. Panelists discussed their roles in the situation.

Branch #4. Fr. I. Tyrsa Pavlak, President of Branch 4, Oka Hrycak, Luba Siryj, Conference Chairman, Mary Gecha, Laryssa Skoryk, Oksana Bokalo, Nadia Nynka, Cathy Choma, Lina Chromowska, Luba Bilowchtchuk.

The gala dinner was graciously served by the Embassy Suites staff at 8:00PM Saturday night. The entertainment was organized and MC'd by Ms. Oksana Korduba. The music and vocals by Stanislaw and Olga Kosiv and the Bandurist trio headed by Olya Chodobafryz were most delightful.

Dr. Marta Bohachevsky-Chomiak was the main speaker. Her impressions of her recent trip to Ukraine, her meeting with Larysa Skoryk and her comments on the role of Ukrainian women was most interesting and revealing.

After the Ukrainian Sunday Mass, probably offered for the first time in any Embassy Suites meeting room, the conference again divided into its various panel discussions.

MEDICINE AND ECOLOGY

Pediatrics: Daniel Schmorhum, MD
 Presenter: Jurij Savyckij, MD
 Bozhena Olshaniwsky

Recently, the Ukrainian-American Medical Association sponsored a trip to Lviv and Kiev for its membership and guests. The highlights of this experience were reviewed. Also, ecological themes related to Green World were pursued. Slides — hospitals in Ukraine.

SELF-DEVELOPMENT FOR THE YEAR 2001

Moderator: Lydia Bazarko
 Panelists: Marika Helbig
 Olha Hnateyko
 Irene Skrybajlo

The twenty-first century is just around the corner. As the modern woman accepts the challenge of selfdevelopment, she must understand her role as family member,

member of community organizations, entrepreneur, and pursuer of the world at large.

THE PRESS: MAKING CONTACT WITH UKRAINE

Moderator: Roma Sochan-Hadzewych
 Panelists: Chrystyna Lapychak
 Nadia Svitlychna

Eagerly, we read news articles about the events in Ukraine. But how does the reporter in the United States have access to this information? This panel addressed the pursuit of such news.

At 1:30PM the conference was brought reluctantly to a close by Dr. Oka Hrycak, Program Chairperson and member of UNWLA Branch #4.

Dr. Hrycak delineated the future needs of the Ukrainian people as she gave a careful synopsis of each panel. She also expressed the wish that the next conference be sponsored by and take place in the American Mid-Western diaspora.

Branch #4 of the UNWLA of New Brunswick, New Jersey, the key organizers of "Ukrainian Woman in Two Worlds" were pleased with the turnout of over 150 people. Although it may have been smaller than in previous years, nonetheless the conference brought out some of the best informed, interested and enthusiastic participants ever!

We all shared ideas, suggestions and friendships. We realized that the ancestral tree of life — Ukraine, had spread her seeds all over the world. Many had fallen on fertile ground and prospered. Now we are to give new life to the ancestral roots.

Tyrsa Pavlak — President
 UNWLA Branch #4
 New Brunswick, NJ

THE UKRAINIAN MUSEUM A CULTURAL EXPERIENCE

STEFANIA HNATENKO

HOW IMPORTANT IS IT FOR UKRAINIANS TO HAVE A MUSEUM IN NEW YORK CITY?

*Кераміка з колекції Українського Музею в Нью-Йорку. Дарунок Володимира Пушкарка в пам'ять його дружини Стефанії.
Ceramics from the collection at the Ukrainian Museum in New York. Gift of Wolodymyr Pushkar in memory of his wife Stefania.*

In a article published in "Literaturna Ukraina" in May 1988, the organization "Ukraina" and the Ukrainian Cultural Fund called to all Ukrainians in diaspora to make sure that all collections pertaining to our native art and culture be returned to Ukraine. However, is this a conviction shared by all art connoisseurs and supporters? What do museum workers, artists, archivists, scholars or owners of private collections think about this?

In the last two years the Ukrainians Museum in New York City contacted several museums in Ukraine in order to establish cooperative relations in exhibition exchanges. How did these museums react to such a program?

Let us selected a typical answer from the large correspondence the Museum has in its files dealing with this subject. The director of the Lviv Art Gallery, Borys Woznyckyj wrote that currently the Museum can borrow exhibitions such as Ukrainian portraits of the 16th-18th centuries, drawings of European masters from museum collections in Lviv, and an exhibition of the Lviv secession. He went on to say that later on other exhibition exchanges can be discussed. He expressed concern about funding such an operation, transportation of the objects to New York, insurance, and accomodations for his curators and workers who

would be required to travel with the exhibition.

It is therefore obvious that there is a good deal of interest in Ukraine for cooperative exchanges of programs with our Museum in New York, since every exhibition offers one more step toward the popularization of Ukrainian culture in the world. Since we have the opportunity to bring the uniqueness of Ukrainian culture to the public in The Ukrainian Museum in New York City, the institution should be strongly supported and helped in this endeavor. Every museum in Ukraine has beautiful and interesting collections. Exhibiting them in America, would draw the attention of hundreds or thousands of people, thus again propagating Ukrainian culture.

On a visit to Ukraine, a western visitor can only partially see what treasures are preserved by museums there, since most everything is hidden in storage and only a tiny portion is allowed on display to the general public. There are numerous reasons for this state of affairs, some of which are a lack of space, as well as the still prevailing old ideology. For example: in the National Museum in Lviv, which was founded in 1905 by Metropolitan Andrij Sheptytsky, there are over eighty thousand objects, but only one thousand are shown. This is a unique museum which has systematically collected representations of Ukrainian culture from the

Kievan Rus' period to our day. The permanent exhibitions at the museum offer such categories: art of the XIII—XVIII centuries; of the XIX to the beginning of the XX century; and contemporary art. Of the 23,000 artifacts of folk art which are preserved at the museum, only 500 are on exhibit. The objects on display from the XIII to the XVIII centuries are icons, manuscripts, woodwork and sculptures. The bulk of the treasures are preserved and stored in the Virmensky Sobor. This constitutes the principal collection of Ukrainian art heritage of the XIV to XVIII centuries, catalogued and categorized according to the schools of art predominant at particular times, such as the Lviv school, the Peremyshl' school, the Volyn' school, the Kiev school, etc. Very little is exhibited from the storage housing cultural artifacts of the XIX and XX centuries.

There has not been a properly published catalogue to accompany any exhibition in Ukraine. Not too long ago an exhibition of old Ukrainian paintings and the schools they represent was closed three days after opening, with absolutely no explanation. An exhibition like this speaks eloquently about the development of our culture throughout the centuries. We therefore can see how inappropriately the Ukrainian culture is presented to the world.

It is very important that all of us give some thought as to how best to propagate our culture. The arts are foremost emissaries in such a project, and the museums play a vital role here. More than half a century ago the Administration of the National Museum in Lviv sent this message to the people: "The magnitude of the moment is upon us when our whole nation must become the builder of its own cultural and caretaker of its national hearth from which it can boast to the world of the majestic deeds of its ancestors and though modest of the beauty and might of its contemporary creative spirit. The development of the National Museum must become the task of the best, the strongest and the richest — in other words, of all members of our nation..."

Today, the same words are applicable to our community, to all those who are concerned with the fate of our cultural heritage, because the eyes of all museums in Ukraine look to us to become ambassadors of our historic and cultural heritage...

During the last 14 years the Ukrainian Museum in New York City has gained enormous experience in this field. Although the Museum is small and financially strained, it has worked hard to make its viewing public aware of the wealth and beauty of Ukrainian cultural heritage, through its permanent and traveling exhibitions and their accompanying catalogues. The Museum's traveling exhibitions visited not only Ukrainian centers in the United States but also those in Canada. Some exhibitions were also borrowed by several State and public museums.

Lately, several articles have appeared in publications in Ukraine about the Ukrainian Museum's catalogues. Recently, Dr. Lohvyn, art historian and scholar said this about the "Lost Architecture of Kiev"

catalogue, whose author is Titus Hewryk: "The lost architecture of Kiev" calls to all who hold dear the culture of our nation to come together in a plan to regenerate the architectural heritage of this city, and to publish widely about the lost architectural monuments not only of Kiev but of all Ukraine..." Later he writes, "Unfortunately, the internal organs — neither the department for the preservation of architectural monuments of the USSR, nor the national Organization for the preservation of historical and cultural monuments, nor the Ministry of Culture of the USSR, have done anything to erase the "white spots" in the architecture of Kiev. This initiative came from Ukrainians who live beyond the boundaries of Ukraine." The magazine "Pamyatky Ukrainy" began reprinting the catalogue in its first issue of 1990.

The exhibition "Lost Architecture of Kiev" became a traveling exhibition after its run at the Museum, and in its role visited more than 20 cities in the United States and Canada. It was first shown in the Senate Building in Washington, D.C., and its latest visit was to the Founders Gallery in the University of San Diego. Traveling exhibitions are an important vehicle in the propagation of our culture. The Ukrainian Museum takes every opportunity to show and tell again and again that we, as a nation are alive, that we exist, that we have preserved and are preserving our cultural heritage.

The Museum's exhibition of Ukrainian folk art was presented at the New Jersey State Museum in Trenton, N.J., at the Monmouth Museum in Lincroft, N.J., at the Milwaukee Public Museum. The photographic exhibition "To Preserve a Heritage; A History of the Ukrainian Immigration in the United States" was shown at the State Rotunda in Harrisburg, PA.

Now, that there is an opportunity to show original exponents on loan from museums in Ukraine, one can only imagine what interest such exhibits will evoke, because an original is alive, it speaks.....

It is very sad to say that now when such inviting opportunities to develop new exhibition programs are beckoning, the Ukrainian Museum is faced with the reality of limited space, limited funds. In order for federal and state funding to come through, the agencies must see strong community support for the institution. They need to see that the Museum is an integral part of the community, necessary to its growth and well being. They also see that it is important to the Ukrainian community as a means with which to propagate its culture. On the basis of this the Ukrainian community should heartily support the Museum. But, if the community does not care about its cultural heritage, then the Museum's work is for naught. A parable says: A man gave each of his sons a gold piece. One lost his, another, buried his. The third, however, invested it wisely and benefited from it. The Ukrainian Museum is our investment. Let us help it grow!

(Loose translation from Ukrainian)

*Розп'яття. Городенківський р-н, Івано-Франківської обл.
The Crucifixion, Horodenka region.*

*Св. Варвара. Городенківський р-н, Івано-Франківської обл.
St. Barbara. Horodenka region.*

The folk art of southwestern Ukraine creates its own enchanted world - ceramics of superb masters such as Zintiuk, Baraniuk, Bachmatiuk; woodcarving, paintings, metalwork, embroidery, pysanky (Ukrainian Easter eggs) many of which to our great dismay are the works of artists unknown to us today. In this multicolored gallery which not only pleases the eye and warms the heart, a special place is given to the icon on glass. The exclusivity, in my opinion, is due to two factors: one - the artistic singularity of the icon on glass; two - the strange disregard for this art form by the native art scholars.

The roots of this art form reach back into antiquity. The technique of painting on glass was known in the Hellenic period. At the end of that era Rome became the center for this art, and later Byzantium. It was again reborn in the XIV century in Italy, and hence became popular throughout central and western Europe. Traveling merchants brought it to eastern Europe, and by the same token to Halychyna at the end of the XVIII, beginning of the XIX centuries. At this time the icon was predominantly painted on wood.

Founded on wood-based iconography (retaining fundamental composition, colors and subject matter) but developing in the new technique, icon painting on glass became an original manifestation of folk art. In the second half of the XIX century the art form became popular in the Hutzul region, in Pokutia, in Bukovyna, Podolia and Volyn. Unfortunately, toward the end of the XIX century, cheap and easily accessible oleography had a detrimental effect on the work of folk artists and eventually forced the artists to become decorators of the interiors of village houses.

In only a few decades the number of icons available

dangerously decreased due to the delicate nature of the base on which they were painted - glass - usually about 1/2 millimeter thick, as well as to the overwhelming competition created by the massively produced oleography. Historical events of the era also cannot be discounted, such as the two World Wars and the aftermath of each. The fact is that only a few icons remain today. One would think that these delicate folk treasures would evoke great protectiveness in us on their behalf. But, reality states otherwise.

The Ukrainian icon on glass was somehow overlooked by ethnographers and scholars during the time when it flourished, as well as when its fashion passed. It can be argued that the free style of drawing and non-adherence to the then accepted style and format of iconography irked the critics. Let us treat this shortcoming of our forefathers as a sign of their time. The evolution of contemporary art, having been released from the bondage of classical rules, gave the opportunity to know and evaluate the mechanism of creativity which formed the basis of folk painting. The desire to create abstract form in order to achieve a maximum expression, the importance of signs and symbolism at the beginning of the XX century, cleared the way toward the appreciation of folk art.

Until 1939 Prof. I. Svincitsky and the Polish scholar T. Severin were interested in glass iconography. In 1939 in Lviv several icons were part of an exhibition of folk art of Halychyna. In later years it looked as if the tide had turned for the icon on glass - in Poland, in Romania, in Czechoslovakia, beautiful books were published on the subject. Among them, the more noted were: "Icon on Glass" Meridian, Bucharest, 1968; "Rumanian painting on glass" Meridian, 1982; (this book was

translated into Russian); a Polish publication of "Folk art on glass" 1968. In the bibliography of these books there are scores of scholarly works listed on the topic, by art historians of various countries of Europe. However, there is not one Ukrainian publication dedicated to this subject, not one concerted work of Ukrainian scholars. The only source from which one could learn about icons on glass were the articles of Olena Kulchyckyj "About folk painting on glass" 1957; an article by H. Ostrovskij "Ukrainian folk painting on glass" (Panorama Yskusty, No. 5), 1982; and two pages about painting on glass in the monograph of D. Hoberman "Yskyst Hutsulov" Moscow, 1980.

Once again interest was sparked when in 1988, riding on the waves of "perebudovy" two exhibitions were organized in Lviv in the Ukrainian Art Museum and in the Museum of Ethnography and Folk Crafts. But that is as far as the interest went. The Art Museum did not even publish a catalogue of the exhibition. The only mention of it was in an article by V. Svencitsky "On this side of the glass" (Ukraina, No. 39, 1988). It was a one page article with nine color reproductions of paintings on glass. This is our achievement!

It should be mentioned that the problem of preservation, restoration and research of Ukrainian painting on glass was discussed in 1987 in the almanac "Yevshan Zillia" an underground publication edited by Iryna and Ihor Kalynets. Its first issue carried an interview with the collector of the largest grouping of paintings on glass I. Hrechko by A. Cybko. But what can an underground publication do to popularize a subject when only a small number of issued are circulating?

Those interested in the subject can find further information about Ukrainian icons on glass in Polish or Rumanian publications. However, one cannot find the term "Ukrainian" or "Hutsul" in any of them. The passivity of our art historians allow our foreign colleagues to study our icons in the context of the general development of their art, even denying its originality. The disinterest and injustice which became our sad tradition, again puts us in the role of a step-child of a "higher culture."

The lack of a serious research in the field of iconography on glass prior to war time and during the Soviet reign led us to the realization that we really don't know very much about whole areas of the folk art of Halychyna. All our knowledge is rather limited to the second half of the XIX century.

We know on which territories icons on glass were popular. However, the names of the artist, the founding centers from where this art emerged, how many centers there were and how many artists - all this remains in the guessing category which our scholars are not anxious to tackle. Also, in our many museum collections in Lviv, Ivano-Frankivsk, Kolomyia, there is no professional specialist knowledgeable in the restoration of paintings on glass. Therefore, whatever treasures in this category there are in the museums, they are not properly taken care of.

In an exhibition in the Lviv Museum of Ethnography are four icons on glass, two of which are in pretty good shape, while the other two need immediate conservation work. One wonders in what state are those objects which are in storage in various museums. It is painful to think about this. The Lviv Museum of Ukrainian Art completely eliminated icons on glass from its exhibitions. This is perhaps the notorious fear of the "cult" still lingering from stalinist times.

Unfortunately nothing much has changed even after the exhibitions in 1988. Isn't it a paradox, though, that in the presence of well developed museums in Lviv, Ivano-Frankivsk, Kolomyja, with large, paid staffs, the majority of icons on glass are found in private collection of I. Hrechko, Y. Lemyka, B. Soroka, Y. Motyka, J. Jurkevych, T. Lozynsky, L. Jaremchuk, A. Cybko, and others. We also find that workers from the Ivano-Frankivsk museum come to Lviv to purchase icons on glass from private collectors. There is no initiative to do research and search.

It is therefore not surprising that Polish and Rumanian scholars claim that the Hutsul and Bukovynian icons on glass are not representative of Ukrainian art. It is obvious that there are numerous unresolved problems in collecting, in research, preservation and restoration, as well as popularizing of folk art - in this case, icons on glass. Perhaps the time has come to a practical solution to these problems. The democratization of our community allows us to do so, and the spiritual rebirth of our Ukrainian nation demands it from us.

To my way of thinking, the way to start would be to popularize the icon on glass by introducing it to the wide circle of scholars of folk art and art historians both in Ukraine and in diaspora. The icon on glass, painted by peasants for peasants, is an expression of folk art in which the painting emerges as an independent factor, serving no ornamental function. Together with other folk art objects, the icon on glass reflects the soul of the village in Halychyna at that time, its view of the spiritual world, its way of thinking, its knowledge of the environment, as well as the magic and mysticism held over from olden times.

The scholars of folk art should understand this. The Ukrainian icon on glass should assume its rightful place in the development of European art as a uniquely Ukrainian icon, as the achievement of the Ukrainian people.

The first steps were already taken as discussed - the two exhibitions and the articles in the publications. This is very important, however it is not enough. We are in great need of a major scholarly publication about the Ukrainian icon on glass which would be extremely useful in Ukraine and elsewhere. Second, in Ukraine and in diaspora the mounting of exhibitions of icons on glass, accompanied by scholarly catalogues are also very important in popularizing this national treasure. Let us preserve this art form and display it proudly, since it reflects the heritage of our nation, the wealth of our spirituality and creativity.

(loosely translated from Ukrainian)

Фото автора. Photograph by the author.

BUT WOULD YOU COME LIVE HERE?

Tamara Stadnychenko-Cornelison

Last week I picked a bad time to go shopping at the local supermarket and had to stand in a long check-out line for at least twenty minutes, and this after the annoyance of not being able to find a particular brand of catfood that had been one of thirty or so items on my shopping list. As I stood in line, fidgeting and muttering under my breath about the incompetency of the cashier, the slowness of the woman at the front of the line who was groping in her purse for exact change, the nerve of the man in front of me whose cart was so loaded that it would take another ten minutes for him to get through the check-out, and condemning everyone associated with the delay, I suddenly thought of Ukraine. Here I stood, grousing and miserable over one missing box of catfood and a twenty minute line. How could I ever live in a country where no one has ever heard of catfood in multicolored boxes and where every shopping expedition means not minutes, but hours of waiting in lines with no guarantee that the object of one's search will be there when the end of the line is reached.

I have been to Ukraine twice now, both times returning to America with a sense of nostalgia and with a sense of guilty irritation at having so many seemingly useless things, convenience, luxuries — all inaccessible to friends and relative there. In every city, ironically, I was asked one question: would you come live here? Swept up by the euphoria of having returned to my roots, to the land of my ancestors, I always answered in the affirmative. One could, I reasoned, adapt to anything. Wasn't I doing just that during my trip? Wasn't I dealing sensibly and rationally with surly hotel clerks, with the absence of fresh towels and hot water, with cancelled flights and delayed trains and the complete lack of junk food and even vegetables?

The incident at the supermarket has caused me to rethink this line of reasoning and to rethink the minor but frequent irritants I had brushed off during my two visits to Ukraine. How would I, and anyone else brought up in America, deal with scarcity and lines on a daily and endless basis? How would I survive in a city where water has been rationed for years? How would I adapt to a life where men tell me they forbid their wives to paint their faces and where women routinely contemplate having abortions because of economic necessity and just as routinely carry a child to term because the birth of that child will ensure a bigger apartment for the family. How would I live in a country so muddled with bureaucratic red tape that it is an obstacle course to even the simplest daily tasks and creates in every citizen the need for learning and perfecting survival skills that are centered about outwitting and circumventing authority? Having posed these questions, I am forced to admit that I would fare not at all well.

With friends who have suffered similar delusions of adaptability, I have discussed, and only half in jest, the

prospect of packing my bags, chucking my life here, to plunge fully and enthusiastically into the Ukrainian renaissance. What could be more romantic than assuming the role of a revolutionary heroine, come from abroad to really make an impact on the rebirth and democratization of Ukraine? We know so much, we are so well educated, we have so much energy, we have so many desperately needed skills, we are so capable. We are American women accustomed to thinking and behaving as we like and achieving whatever we want — what could stop us!

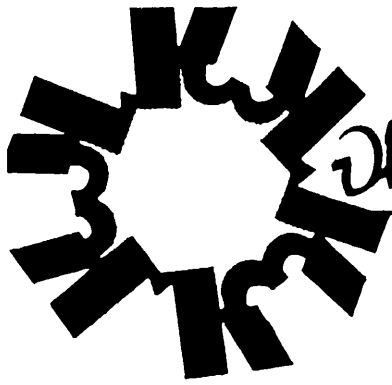
What could and would stop us all dead in our tracks would be something as simple as the inability to deal with simple hygienic routines that we take for granted, something as casual as the absence of Domino's Pizza or McDonalds on those days when we don't feel like cooking, something as petty as the Ukrainian male's attitudes about the place of women or the first (or perhaps the sixteenth) time we had to deal with the red-tape that would smother the energy or enthusiasm of even the most patient of us in a matter of weeks. And this lack of patience is perhaps our worst flaw, for it is a virtue very few of us has had to practice or even learn in this land of instant gratification.

What American woman, accustomed to washer and dryer convenience, could learn to cope with bathtub laundering while worrying if there will be sufficient water or soap to complete the task? Which of us could comfortably give up the American woman's right to make executive or family decisions without a second thought about feminine propriety? And how many of us could sacrifice the economic professional activities?

Precious few, I imagine. And so we are condemned, by our own limitations, to be content with a peripheral involvement, to settle for working for Ukraine from a comfortable distance, to do what we can from the safety and security and abundance that we were born into or lucky enough to fall into when our parents boarded planes and boats and brought us to this brave new world where decisions over catfood are the substance and spirit of daily life.

WHAT NOT TO DO TO LIVE SUCCESSFULLY

1. Don't contradict others, even if you know you are right.
2. Don't be inquisitive about the affairs of even your most intimate friends.
3. Don't underrate anything because you don't possess it.
4. Don't believe that everybody else in the world is happier.
5. Don't be rude to your inferiors in social position.
6. Don't repeat gossip, even if it does interest a crowd.
7. Learn to hide your aches and pains under a smile.
8. Learn to attend to your own business. This is especially important.

КАЛЕЙДОСКОП

Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА

"Лесині джерела" — під такою назвою в серпні у Новоград-Волинському, на батьківщині Лесі Українки, відбулося традиційне свято. В ньому взяли участь мистецькі сили міста та республіки, письменники, народні майстри, земляки поетеси, гості з Білорусії та з усіх куточків України.

Відбулися також літературно-музичний вечір, літературні читання та виступи мистців, виставка образотворчого мистецтва, книжкові базари, а під кінець свята — народні гулянки.

Київ

Лілея Волянська з Едмонтону, Канада, успішно виступила з авторським концертом у Києві. Ректор Київської консерваторії О. Тимошенко запросив співачку до столиці України для ознайомлення з сучасною українською вокальною школою.

На концерті був присутній відомий український композитор Майборода. Концерт організували асоціація "Музична спадщина" та Товариство української мови імені Т. Шевченка.

Київ

Монументальний довідник архівів та архівних сховищ України д-р Патриції Кеннеді-Гримстед буде перекладений на українську мову і перевиданий Академією Наук України.

Цю книжку видав Принстонський університет у 1988 році обсягом 1,107 стор.

КАНАДА

Вінніпег

Орися Пащак-Трач, кореспондентка газети "Український Тижневик", була вибрана "Українською Жінкою Року 1990" у Вінніпегу.

Торонто

В Торонто відбувся сьомий з'їзд українських письменників об'єднання "Слово", до якого входять літератори Північної Америки, Канади, Європи, Аргентини і Австралії. Обрано новий склад президії: голова — О. Тарнавський, заступники — Д. Струк, Ю. Коломиєць, секретар — Світлана Кузьменко, фінансовий референт — Марія Голод.

Письменників об'єднання "Слово" щиро привітала делегація з Києва.

США

Вашінгтон

Елізабет Доле — секретар департаменту праці, яка займала серед жінок найвищу посаду в кабінеті президента Джорджа Буша, зрезиґнувала зі свого посту.

Е. Доле має стати головою Американського Червоного Хреста. Її платня становила 98,400 дол., а на новому пості повинна одержати подвійно — 185,000 дол.

Пані Доле вперше була наіменована до Уряду 1983 р. президентом Роналдом Регеном. Від того часу вона займала різні пости у Вашингтоні — у відділах здоров'я, освіти та інших.

Кембрідж

"Гарвардська бібліотека давнього українського письменства" видала "Твори Києво-Печерського монастиря XVII ст.". Четвертий том упорядкувала д-р Павліна Левін. Він нараховує 429 сторінок. Книжка стане цінним вкладом у загальну славистику, особливо у вивчення східнослов'янського середньовіччя. Вміщені в томі тексти — рідкісні. Вони є цінним джерелом для істориків літератури, культури, церкви та мистецтва. Києво-Печерський монастир відіграв важливу роль у XVII ст. Тут друкувалися книжки, де описували життя київських святих і події княжої доби.

УСМІХНИСЯ

Дружина художника-абстракціоніста — своїй подрузі:

— Ми з чоловіком цілком пасуємо одне до одного. Він малює, а я готую обід. А потім ми відгадуємо, що кожний з нас хотів зробити.

Якби можна було перетворити людську мову на електричну енергію, то п'ятьох сусідок вистачило б на освітлення цілого міста.

"Книга веселої мудрости"
Київ, 1969

ПОГЛЯД В ІСТОРІЮ

РОЗПОВІДАЄ ЕКСПОЗИЦІЯ П'ЯТОГО ЗАЛУ
НАРОДНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ВОЛИНІ

*Обкладинка каталогу музею в селі Рокині.
Cover of a museum catalogue from the village of Rokyni.*

В мальовничому куточку — селищі Рокині Луцького району — над тихим плесом ставка знайшла своє пристанище ще одна часточка скарбниці історичних пам'яток — Музей історії сільського господарства Волині.

Створений у 1979 році, він давно вже став популярним серед волинських шанувальників старовини, працівників сільського господарства. Численні експонати музею, а їх зібрано вже декілька тисяч, розповідають про виникнення землеробства та тваринництва на Волині через призму різних соціальних формацій, починаючи від первісно-общинного ладу і закінчуючи нашим часом.

Мета зачинателів цієї справи була ясною і благородною — знайомити людей з українською культурою, з пам'ятниками нашої історичної спадщини. Збереження архітектурних пам'яток минулого нашого краю, самобутньої природи, відновлення на-

родних традицій, звичаїв і обрядів, вивчення розвитку сільського господарства, формування наукового світогляду і високих морально-естетичних рис у людини, сприяння гармонійному розвитку підрастаючого покоління — ось грані діяльності нашого музею.

Зусилля не були марними. 12 липня 1983 року йому присвоєно почесне найменування "Народний музей".

Підтриманий громадськістю області, він у вересні 1989 року відсвяткував своє друге народження — як Міжгосподарський музей історії сільського господарства Волині.

Тепер музей розміщується в семи залах загальною площею понад 600 квадратних метрів.

В стаціонарній експозиції висвітлено історію першого на Волині наукового закладу — Волинської державної сільськогосподарської дослідної станції (в даний час Волинського науково-виробничого об'єднання "Еліта"), розвиток сільського господарства з древніх часів до сьогоднішніх. В атмосфері залі екологічної освіти людина відчуває себе часткою природи, замислюється над складними проблемами екології і своєю роллю в охороні оточуючого нас середовища.

Створюється комплекс етнографічної експозиції під відкритим небом на території дендропарку "Байрак". Це — частина експозиції музею, яка продовжить і доповнить розпочату в стаціонарних залах екскурсію. Окультурнений ландшафт дендропарку з різноманітним рельєфом, що оточує голубе плесо Рокинівського ставка, ніби давно чекає розміщення тут стародавніх архітектурних споруд.

Вже змахнула крилами перша ластівка музею просто неба — вітряк, перевезений з села Четвертня Маневицького району і реставрований у 1989 році. А згодом тут з'являться хати і клуні, інші вітряки і млини, садиби і кузня, попливе над водою передзвін старовинної церкви. Знайдеться на майдані місце і для старої корчми, де можна буде скуштувати традиційні волинські страви і заварений за стародавніми рецептами чай з цілющих трав, які будуть вирощуватись тут же у дендропарку.

Біля садиби будуть виділені невеликі ділянки, які оброблятимуться знаряддями, засіватимуться культурами, за технологією і системою, що були характерні для того часу. Все це разом створить натуральну природну обстановку минулого.

Вже відновлено свято Івана Купала, щедрівки, гаївки, до Великодня діти і дорослі освоювали забуту майстерність виготовлення писанок з традиційними волинськими орнаментами.

Таким чином, музей буде не мертвим відображенням історичних фактів минулого, а діючим.

Музей видає буклети, брошури на сільськогосподарську та історичну тематику. Виготовлено сувенірні значки, підготовлено до друку путівник по музею.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

СТЕФАНІЯ ГНАТЕНКО

Павло Ковжун. Екслібрис.
Папір, туш.
Ex Libris of Pavlo Kovzhun.

ГОСТІ МУЗЕЮ

На запрошення Музею приїхав доктор мистецтвознавства Дмитро Степовик. Співпраця полягатиме в підготовці та опрацюванні монографії про творчість Якова Гніздовського. Одночасно в Музеї він прочитає цикл лекцій з мистецтва. Дмитро Степовик — старший науковий працівник Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. М. Рильського АН УРСР, доктор мистецтвознавства. Широковідомі його праці з історії української графіки XVI-XVIII ст. та болгарського образотворчого мистецтва (здебільшого це українсько-болгарські мистецькі зв'язки).

Ігор Калинець.

Ihor Kalync.

Перебуваючи в Нью-Йорку, Ігор та Ірина Калинці (українські поети, політв'язні, а тепер депутати: Ірина Калинець — до Верховної Ради УРСР, Ігор Калинець — до міської Ради) відвідали Музей. Так співпало, що якраз у музеї на виставці "Мистецтво афіші в сучасній Україні" експонувалася афіша "Вечір поезії і пісні з нагоди 50-річчя поета Ігоря Калинця". Українські культурні діячі жваво цікавилися проблемами Музею. У книзі відгуків залишили запис: "Сердечно зворушені скромним, але щирим і чесним дійсно Українським Музеєм в Нью-Йорку. Вдячні за Вашу невтомну працю — вона в основі відродження України! Ірина Калинець. Ігор Калинець".

Видатний історик українського мистецтва Григорій Логвин був гостем Музею і прочитав три доповіді з питань українського мистецтва. Теми доповідей були: "Розвиток української ікони", "Початки мурованої архітектури: Десятинна церква і св. Софія", "Архітектура й мистецтво українського барокко". Ім'я Григорія Логвина широковідоме на Україні та за її межами. Він автор монографій з історії давньої української архітектури, монументального та станкового малярства, книжкової мініатюри, ужитково-декоративного мистецтва, скульптури і дерев'яної народної архітектури.

НАДБАННЯ МУЗЕЮ

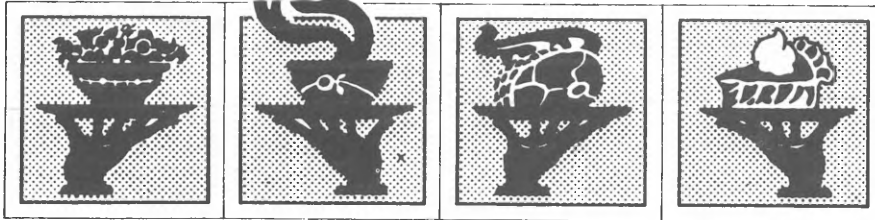
Музейні колекції та їх збагачення і доповнення винятковими експонатами — завжди радісна подія. На цей раз неочікувано Музей отримав надзвичайно рідкісні експонати від д-ра Льва Бемка з Гюстону — 21 гравюру Павла Ковжуна. Ім'я Павла Ковжуна включно до 1986 року було заборонене на Україні. Його ми не зустрінемо ні в "Історії українського мистецтва", ні у "Словнику художників України". Вперше це ім'я вийшло "з підпілля" у 1986 році, коли у Львівській картинній галерії експонувалася виставка "Львівська сецесія". У 1988 році була організована перша виставка його творів. У приватних колекціях на Україні та в музеях збереглося обмаль його праць. Кожна така збірка цього видатного мистця — величезний вклад у велику справу збереження українського мистецтва.

У цій колекції — оформлення обкладинок до книжок: Івана Франка "Панські жарти", "Великий шум", "Semper Tiro", "Voа Konstriktor", оформлення календарів Літературно-видавничого інституту "Добра книжка", запрошення на відкриття Української мистецької виставки, ряд екслібрисів, серед яких є "Бібліотека митрополита Андрея Шептицького", шаржі, карикатури. Всі ці твори відносяться до зрілого періоду його творчості 20-30-их років. Деякі з них експонуватимуться на виставці "Мистецтво оформлення книги 20-30-их рр.", яка незабаром відкриється у Музеї.

Олена Стефанік подарувала унікальний експонат — мідьорит Гаффнера кінця XVIII ст. "Загальний вигляд Львова". Ця гравюра цікава не лише з точки зору мистецтва мідьориту, але має історичне значення: тут зображений княжий Львів та середньовічна його частина у XVIII столітті. Мало збереглося цих гравюр у Львові, а такий експонат на Заході — величезний вклад до колекції та до заповнення "білих плям" в історії українського образотворчого мистецтва.

Бувають інші дарунки, такі, наприклад, як зробила Ярослава Ярославич. Вона подарувала 1,600 дол. на закупку експонатів в пам'ять своїх родичів Івана і Льоні Февронії з Омельських Герасимовичів. На ці кошти Музей купив одяг початку XX ст з західнього Поділля (Борщівський район): жіночу сорочку, обгортку, запаску і козушок — майже повний комплект жіночого одягу з однієї етнографічної групи, а також дві жіночі сорочки та одну чоловічу.

наше харчування

У січні ще далі продовжується святковий настрій і є нагода запросити гостей. Кожна господиня "видумує, що подавати". У першу чергу треба знати, які страви підходять до себе, а навіть кольори страв відіграють певну роль.

То ж просимо в гостину!

ПРИСТАВКА: АВОКАДО З КРАБАМИ

Розрізати авокадо наполовину і вийняти кістку. Наповнити крабами з баньки або розмороженими. Скропити цитриновим соком, зверху додати майонез і посипати дрібно посіченим звареним на твердо яйцем. Можна також наповняти САЛАТОЮ З КУРКИ (на 4 особи)

2 горнятка курячого м'яса, звареного і дрібно нарізаного
1/2 горнятка дрібно нарізаної селери
1 ложка цитринового соку
1/2 горнятка майонезу
2 на твердо зварені яйця, нарізані на тонкі кружки
Все, крім яєць, змішати разом, накласти в авокадо і прибрати кружками яйця.

ЮШКА З КАРТОПЛІ Й ГРИБІВ (на 4-5 осіб)

1 кварта води
4 кубики курячого бульйону
2 горнятка нарізаної в кубики картоплі
1 1/2-унцова коробка сушених грибів (можна купити в Super market "imported mushroom slices")
1/8 ложечки майорану
1 ложка дрібно нарізаної цибулі
1 ложка масла
1 ложка борошна (муки)
1/4 горнятка вершків (half and half)
До кип'ячої води вкинути кубики бульйону, додати картоплю, грибки і майоран, нехай кипить 25 хвилин. Окремо тушкувати цибулю на маслі, додати борошно і мішати, щоб був золотистий колір, додавати потроху юшку і мішати, щоб трошки згусла. Перед подаванням влити вершки і пригріти.

ТЕЛЯЧІ КОТЛЕТИ З ВІНОМ (на 6 осіб)

2 фунти телячих котлетів
сіль і перець
1/3 горнятка борошна (муки)
1/3 горнятка олії
2 ложки масла або маргарини
1 горнятко води
1/2 горнятка білого вина
1 кубик курячого бульйону
2 цитрини
петрушка

Побити товчком котлети, посолити і поперчити, посипати борошном. У великій пательні розігріти олію з маслом і смажити котлети по кілька разів з обох сторін. Вийняти котлети і влити до пательні воду і вино та додати кубик бульйону. Варити хвилину, вишкрябуючи дно пательні. Вкласти знову усі котлети, накрити і варити 25 хвилин, щоб котлети були м'які. Витиснути сік з однієї цитрини, а другу порізати на тонкі кружки. Вийняти котлети на полумисок, до підливи влити сік з цитрини і нехай закипить. Полити котлети підливою і прибрати кружками цитрини і галузками петрушки. Подавати з рижом і городиною.

ГОРОДИНА

1 цвітна капуста (каляфйор)
1 коробка (10 унцій) мороженої маленької моркви
1 в'язка броклі
Усе окремо зварити. До напівзвареної моркви додати 4 ложки брунатного цукру і одну ложку масла і заварити.
На плоскому посуді покласти посередині цвітну капусту і посипати зрум'яненою тертою булкою. Довкруги уложити моркву, а назовні китички броклі.

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

ШОКОЛЯДОВИЙ МУС

8 унцій шоколяду (semisweet)
1/4 горнятка міцної кави (4 ложечки порошкової кави на 1/4 горнятка гарячої води)
5 яєць
1 ложечка ванільового екстракту
1 ложка рому
1 ложка коньяку
1/2 горнятка вершків (heavy cream)
У горішній частині подвійного посуду розтопити шоколяд, постійно мішаючи. Зняти з вогню, щоб вистиг. Тоді додавати по одному жовтку до шоколяду і вбивати електричною мішалкою.

Окремо вбити білок на тугу піну і вимішати з шоколядом.

Наповнити 6-8 індивідуальних мисочок чи чарок і вкласти до холодильника на ніч. Подаючи, прикрасити вбитими вершками.

До кави можна подати тістечка:

ДЕКОРАТИВНІ ТІСТЕЧКА

1/4 горнятка (1/2 кістки) масла або маргарини кімнатної температури
4 ложки "кріско"
1/4 горнятка брунатного цукру
1 яйце
1/2 ложечки ванільового екстракту
1 горнятко борошна (муки)
3/4 горнятка волоських горіхів, дрібно посічених
Черешневе варення (cherry preserves)
Змішати масло, "кріско", цукор, жовток і ванільовий екстракт. Досипати борошно і замісити, щоб тісто трималося разом. Формувати галки (1 інч завбільшки). Мачати в легко розбитому білку, а опісля в горіхах. Кладучи на лист до печення, робити великим пальцем відтиск.

Пекти в печі, нагрітій до 350° 10-15 хвилин. Як вистигнуть, накладати в заглибини черешневе варення.

Буде 30-36 тістечок.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Укладаючи меню на гостину, треба звертати увагу, щоб не повторювати той сам рід продуктів, наприклад, борщ і бурячки або приставка і головна страва не повинні бути того самого роду, наприклад, салат з курки і курка як головна страва.

Дуже важливим є естетичне прикрашування страв, при чому можна вживати свою уяву.

З НАШИМ СВЯТОМ!

Казали мені: "Напиши, Тамаро, щось навесело на наше 35-річчя". А то, здається, тому, що моє ціле життя крутиться навесело: і сонечко світить навесело, і пташка щебече весело і, може, тоді щось про нас, союзнянок, надумаю і напишу навесело.

Треба починати від початку. Але мене тоді не було у Нью-Бранзвіку, як народився і побачив світ наш Відділ. Казали мені: "Ви приїхали вже на готове". Може тоді мені спочатку не треба починати, а зі середини? Але як то поминути славне минуле, славних союзнянок, які вирішили продовжувати працю з рідного краю на чужині? Бо то і була чужина, і багато часу треба було, щоб закліматизуватися.

А роки плили... І, як казав старий гуцул, роки то не кури, щоб їх можна зчислити: розлетяться в різні сторони. Але візьміть вівці. Вівця за вівцею біжить собі за порядком, одна за одною, акурат так само, як і роки. Найперше маленькі, кругленькі, біжать і мекають, а за ними трохи більші, теж кучеряві, а ще за ними гонорні — старші. Потім ще одна гонорна, бо ходила аж по Великій Україні. За нашу волю воювати. А на кінці шкандибають вже ось нинішні, ніби ми.

35 літ — багато часу! Наш Відділ мав своїх славних членкинь, якими ми завжди гордилися: добрих і з посвятою голів, які з нами собі голову сушили, бо не завжди ми хотіли рукави заковувати до праці. Нехай собі голова головує, і тому ми не можемо ніколи вибрати голову на наших загальних зборах.

Якби не ті протоколи, так гарно виписані, нічого і нікого я б собі не пригадала. Хіба що гляну на ті знімки — спільні, наші. Поскладаю я їх за порядком, за роками і майже нікого з давніх не можу пізнати. Вгадую: а може це пан Слободян? Та ні, це пан Попіль, Ольга Яцишин. А та, то, напевно, я, так молодо виглядаю. Сама себе не пізнаю. А деяких вже нема серед нас, відійшли у Божі хорони.

Притрусив нас іней часу. Але пані не призна-

ються. Каже одна, що вернулася з фльоридської калабані, що то від сонця побіліла. А я не була на Фльориді, то від чого побіліла?

Але підімо роками взад, яких 25-30 літ. Чи пригадуєте, як то колись було? Ми були молоді, земля під ногами горіла, хотілося танцювати. Наші забави у церковній залі, наче у самому Гілтон готелі тепер, котильонові, вишивані, з нагородами за найкращі вишивані сукенки. Пара за парою з нашими коханими. А вони також були якісь інші... Якби ті роки якось могли вернутися, Боже милий! Я не переставала б танцювати хоч дотепер. А музики не такі виборові, але тоді, здавалось, що найкращі, краших не було і не буде. Перше згадую забави, бо вони мені найкращі спогади залишили. А може і ще у когось?

А тепер треба згадати і про добрі діла, про ближньому поміч. Збирали ми, пакували, посилали і просили Бога, щоб все щасливо дійшло у призначене місце. І донині те саме робимо.

А наші свята-академії! Тепер їх вже не влаштуємо. А чому?

Ми співали, мали хори, добрих і менш добрих диригентів. У всякому разі, як треба було, то співали ми як соловейки. Згадую прогульку до парку у Соммервіллі в Нью-Джерзі, тиждень перед великодніми святами. Подумайте, українська жінка у передсвяточний час збирається на прогульку. Я назвала нас непутящими. Ліпше було б паски печи і хату прибирати, як нам і годиться, а вони і я, непутящі, на прогульку зібралися. Але було гарно!

Турбувалися ми всім і також, щоб грейцар заробити. То був бізнес. Пирого, печиво, обіди, пісні, а гроші йшли на добрі, харитативні цілі.

З цим нашим великим святом, 35-річчям існування, постановім зробити наш Відділ найкращим, працювати дружньо і один одного любити. Це я зі щирого серця рекомендую!

Тамара Панкевич
65-ий Відділ СУА

ТРАДИЦІЙНИЙ ОБІД

Прошло гаряче літо. Членки відпочивали в горах, на морі, а декотрі таки в хаті — набирали сили до праці. Голова І. Гладка скликала ширші сходи́ни і повідомила членкинь, що обід на Український Музей відбудеться 7 жовтня, бо є вільна зала. Обов'язок взяли на себе І. Гладка — голова, А. Кизик — заступниця, О. Посполіта — господарська референтка. Всі інші членкині помагали. З продажем квитків на обід не було клопоту, бо мешканці Нью-Гейвену знають, що з'їдять смачний обід. Зала, як звичайно, була дуже гарно прибранна членками.

По Службі Божій гості заповнили залю. Голова І. Гладка привітала о. пароха Романа Голембу, представників Українського Музею д-ра О. Данка та інж. І. Гайду, місцевих гостей та гостей з України, які приїхали відвідати рідних, і сказала, що дохід з обіду призначений на Український Музей. Отець Роман провів молитву і побажав гостям смачного обіду. Д-р Данко дуже цікаво розповів про працю та завдання Українського Музею.

Зв'язки Українського Музею в Нью-Йорку з Україною спочатку були односторонніми: ми висилали

музеям, бібліотекам, архівам та редакціям важливіших журналів наші каталоги виставок та інші видання, а вони мовчали. Лише в 1987-1988 рр. прийшли відгук на наші матеріали. Українські патріоти висловлювали в листах і пресових згадках захоплення нашими виданнями, бо побачили і прочитали в них те, що вони хотіли писати і творити, але до того часу на Україні це було неможливим. У 1989 р. посипалися пропозиції співпрацювати, виміни виставок, спільних проєктів, прохання дозволу передруковувати в їхніх журналах і книгах наші каталоги, зокрема про втрачені архітектурні пам'ятки Києва Тита Геврика. Ворота відкрилися, правда, ще не цілком не тільки для них, але й для нас. Ми хочемо, щоб наш Музей був гідним постійним репрезентантом справжньої української культури в США. Для цього треба далі розбудовувати наші колекції як народного, так і професійного чи індивідуального образотворчого мистецтва. Музей хоче мати у своїх колекціях не тільки по одному чи двох зразках того чи іншого роду народного мистецтва, але й історичний огляд цієї творчості в різних історичних регіонах України. Нам потрібна праця спеціалістів з України, яких в нас немає, наприклад, етнографів. Нам необхідно в нашій праці користуватися джерельними матеріалами бібліотек і музеїв України, нам треба знайомити наших працівників та співробітників з краєзнавством України сьогодні.

Коли настав благословенний час і можливість братися за все це, адміністрація та управа Музею поруч з працею в інших ділянках почали організувати виставки визначніших сучасних мистців України, висилати значно більше наших видань в Україну, спонсорувати виставки в музеях України, позичати від них експонати для наших виставок тут, запрошувати і приймати вчених мистецтвознавців і етнографів, співпрацювати з окремими спеціалістами, установами України над спільними видавничими проєктами. Ми, очевидно, далеко не все можемо зробити, що нам хочеться і що потрібно, не вистачає для цього фондів та відповідного приміщення. Тому 66-ий Відділ Союзу Українок Америки в Нью-Гейвені, крім інших добродійних проєктів на українські цілі, щороку влаштовує обід в користь Українського Музею.

Тому що було багато гостей, які не володіли українською мовою, І. Гайда сказав про музей по-англійськи. Була виграшка, і дехто з гостей мав щастя виграти гарні речі.

Отець Роман закінчив нашу програму молитвою. Проїшов рік і знову наш Відділ закупив кілька цеголок на будову Музею.

Ірина Гриневич,
пресова референтка 66-го Відділу
СУА в Нью-Гейвені.

ЗУСТРІЧ З ІРИНОЮ СЕНИК В ЧІКАГО

Українська громада Чикаго мала незвичайну нагоду зустрітись з Іриною Сенік, довголітнім в'язнем радянських концтаборів, жінкою сильного характеру, а водночас чутливою поетесою і мисткинею. Вона приїхала до Чикаго на запрошення Окружної Управи СУА після участі у XXII Конвенції СУА в Дітройті. Її зустріч з громадою відбулася 30 червня ц. р. в аудиторії собору свв. Володимира і Ольги.

Вечір-зустріч відкрила щирими словами голова Окружної Управи СУА Анастасія Хариш, а членка Управи Люба Калін передала від союзнок китицю квітів. Вечором проводила Марія Дорожинська, голова 84-го Відділу. Вона представила нам ще раз дорогу гостю, ніжно змальовуючи сільветку її особовости словами з її власних віршів.

Зворушена Ірина Сенік подякувала за увагу до неї, підкресливши особливу вдячність подрузі юних літ Наталці Москалів-Даниленко, яка уможливила їй приїзд до Америки.

Про себе сказала коротко, що, незважаючи на життєві переживання та втрату найближчих, дорогих осіб, Господь вислухав її молитви і дарував їй скарб довготерпіння, а від заламання врятували її три християнські чесноти: віра, надія, любов. Своє слово

в цілості присвятила українській жінці, яка на своїх плечах далі несе важкий тягар виховання дітей, турбот про родину, матеріальних нестач, не маючи змоги й часу дбати про себе. Говорила про тих, які каралися в тюрмах, концентраційних таборах, на засланнях. Всюди були українські жінки. Найкращі з найкращих дочок України. Серед них — Катруся Зарицька, Одарка Гусяк, Галина Дідик. Марія Пальчак, Оксана Попович та багато інших. Усі вони, незважаючи на важку працю, нелюдські умови життя, з гідністю донесли свій хрест до кінця. Ніхто не зрадив, не заламалася. Не всім, однак, доля судила повернутися на рідну землю. В чужій землі залишилися, серед багатьох інших, її батьки та сестра Леоніда. Ті, які повернулися, включилися в працю для відродження України. Згадала Ірину Калинець, Стефанію Шабатуру, Ольгу Горинь, діячок Гельсінкської спілки, Т-ва "Меморіал" та тих, які беруть участь у відновленні Союзу Українок. З любов'ю і вдячністю згадувала ув'язнених монахинь, а серед них ігуменю — матір Ірину Мармаш, яка у важких умовах тюрми навчила її мистецької вишивки. Від того часу вишивка стала пристрастю її цілого життя. Найкращі зразки вишивок-мініатюр Ірини Сенік мали ми змогу по-

дивляти в прегарно виданому в 1977 році альбомі про мистецтво й поезію українських жінок-політ'язнів "Нездоланний дух".

Слухаючи цю сумну розповідь, напевно, багатьом із присутніх згадалися близькі й дорогі їхньому серцю, доля яких була подібна до долі пані Ірини. Перед очима моєї душі стали тривожні дні у Львові в 1942-1944 роках, а в них зв'язкова ОУН Надя Романів-Сидор, молоденька дружина полковника УПА Василя Сидора-Шелеста. Згадалася і подруга безжурних дитячих літ Дарка Лукіянович. Не судилося їм, однак, побачити синьо-жовтого прапора на ратуші улюбленого Львова...

Ірина Сенік рецитувала свої вірші, написані в роки ув'язнення. Хоч навіяні смутком, який легким серпанком пробігав по її обличчі, все ж такі вони сповнені віри в повернення на Україну, перемогу правди й краси.

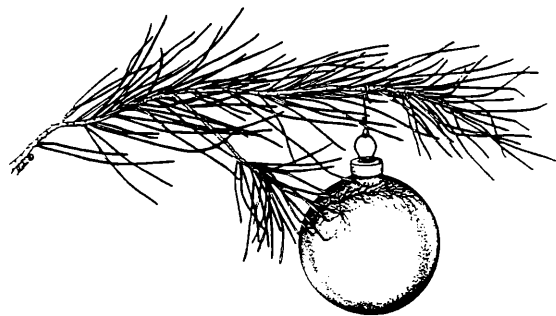
Вірші із збірки "Нездоланний дух", а також із

найновішої "Сувій полотна", з глибоким відчуттям читала мистець слова Рома Турянська. Вона також передала поетесі привіт і дарунок від Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаго.

Зворушливим було вручення відзнаки УПА друзями-упістами. На закінчення голова Округної Управи подякувала гості, а також усім присутнім за участь в тому особливому вечорі та запросила до перекуски, яку так гарно приготували союзанки. Під час перебування в Чикаго Ірина Сенік мешкала в гостинному домі Оленки й д-ра Мирослава Харкевичів.

Віriamo, що спомини про свої переживання, які Ірина Сенік задумує писати, зворушать ще не одне холодне серце в любові до України. Того їй щиро бажаємо!

Ярослава Панчук.
пресова референтка.

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

В пам'ять **бл.п. о. Льва Любинського** Округа Нової Англії складає 30.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Вшановуючи пам'ять **бл.п. Софії Питляр**, складаю 25.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Лідія Фіцалович**, Нью-Гейвен, Конн.

В пам'ять моєї незабутньої дружини **Мирослави** складаю 25.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, 25.00 дол. на Фонд Українського Музею, 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Муж **Василь Пригула**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Романа Дзядіва** складаю 25.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Мігр Ярослава Яросевич**.

Замість квітів на свіжу могилу кузинів **сл.п. Софії Пелехович**, яка відійшла у вічність в Стрию 20 серпня 1990 р., та її мужа **сл.п. Осипа Пелеховича**, 20.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля складає **родина Принади**.

На свіжу могилу батька нашої членки Марії Раковської **бл.п. Теофіля Бак-Бойчука** складаємо 25.00 дол. на Фонд Допомоги Україні. **90-ий Відділ СУА**, Філядельфія.

Збірка замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Олі Сенети** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля: **25.00 дол.** Дозя і Ярослав Кушніри; **по 20.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА у

Вотервліті, Н.Й., Оля і Антін Білінські, Микола Завіський, Стефан Криль, Семен і Катерина Ксеніч, Василь і Дарка Мокей, Василь Роман, Петро Філяк; **15.00 дол.** — Анастасія Голубець; **по 10.00 дол.** — Джон Віллеттс, Марія Галецька, Тереса Кавола, Василь Клем, Марія і Петро Ксеніч, Іван Куфель, Дмитро Коцан, Наталка Кушнір, Роман Маселко, Люба й Іван Мокії, Іван Романишин, Ірена і Славко Скалій, В. і К. Терлецькі, Іван Удич, Аксентій Урбан, Дмитро Хорват, Іванка Цьолко; **по 5.00 дол.** — Анна Ваврик, Марія Валестро, Григорій Ільницький, Семен Мадзелан, Джан і Юлія Опари, Славко Плекан, Дмитро Скалій, Анна Сушко, Калина Тисяк, Теодор і Маргарета Федаки, Михайло Філь, Стефан Філяк; **2.00 дол.** — Іван Зендран. **Разом 432.00 дол.**

Спи в спокою, дорога сестро союзанко. Ти завжди була щедрою для потребуючих і хай цей скромний дар полегшить життя дітям Чорнобиля. Мужеві Михайлові, доні Дарці та синові Іванові і внукам висловлюємо глибокі співчуття. **Управа і членки 99-го Відділу СУА, Вотервліт, Н.Й.**

В світлу пам'ять **Василя Матієва 92-ий Відділ СУА** в Менвіл, Н.Дж., складає 100.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Замість квітів на могилу брата **бл.п. Івана Щерби**, який помер в Україні 26 вересня 1990 р., складаємо 50.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Ірена і Петро Щерби** з Вільмінгтону.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

1,000.00 дол. — Український Народний Союз; **500.00 дол.** — Михайло й Ірина Морози; **150.00 дол.** — Роман і Анна Максимови дорівнюючи збірковий фонд; **по 100.00 дол.** — Теодозій і Лукія Гриціви, Михайло і Михайлина Барани; **90.00 дол.** — Мира Мандзюк; **по 50.00 дол.** — Юрій і Оксана Мельниковичі; Дарія Витвицька; **30.00 дол.** — Юрій і Христина Свищуки; **по 25.00 дол.** — Мирослава Повх, Пфізер Ком, дорівнюючи пожертву Івана Гулича; **по 20.00 дол.** — Володимир і Гедвіка Черевки, Роман Маселко, Гелена Костюк, Марія Скрут; **по 5.00 дол.** — Іван Гулич, Юрій Форис.

З НАГОДИ...

Замість подарунку з нагоди **50-літнього ювілею вінчання Зеновії і Осипа Гуліїв** складає 25.00 дол. на Український Музей **Анна Любинська**.

З нагоди Золотого Ювілею — 50 років спільного співжиття подружжя **Анастасії й Івана Чорніїв** складає 50.00 дол. на потреби Українського Музею **Олена Бобиляк**, а подружжю бажає всього найкращого, ще раз стільки в частю та здоров'ю прожити.

З нагоди Золотого Ювілею (50-ліття шлюбу) **Марійки і Миколи Рибаків** складає 50.00 дол. на будівельний фонд Українського Музею **Розалія Фенчинська з сином Романом**.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

3,875.00 дол. — 67-ий Відділ СУА.

по 1,000.00 дол. — Борис і Звен Захаруки, д-р Лев і Ірина Кушніри, д-р Олекса і Лариса Біланюки; **по 250.00 дол.** — д-р Андрій Мацюрак, Мирослав і Люба Прокопи, д-р Стефанія М. Макара-Лауді; **200.00 дол.** — Ярослав і Ольга Заремби; **по 150.00 дол.** — Тит і Софія Геврики, Т-во Українських Інженерів; **120.00 дол.** — Оксана Ляшенко; **111.00 дол.** — Роман і Іванна Боднаруки; **по 100.00 дол.** — Дмитро і Галина Гандзюки, Параскевія Кучма, Алберт і Оксана Кіпи, Роберт і Гейл Вислоцькі, 54-ий Відділ СУА, Михайло і Оксана Комановські, Т-во Українських Сеньйорів у Па., Богдан і Христя Сеники; **по 75.00 дол.** — Марія Даниш, Роман і Анна Максимовичі, 90-ий Відділ СУА, Мотря Кушнір; **по 50.00 дол.** — Богдан і Теофілія Артимішини, Галина Гомзак, Ярослав і Стефанія Жмуркевичі, Андрій і Христина Тершаковці, Лев і Олександра Яцкевичі, Зеновії і Оксана Яримовичі, Володимир і Зеня Романіві, Стефан Романко, Александер і Євгенія Зелінські; **40.92 дол.** — Є. Блавацький; **по 25.00 дол.** — Стефанія і Ярослав Бернадіни, Т-во Ветеранів 1 УД УНА — Відділ Філ., Омелян і Герміна Суховерські, Л. і Т. Гриціви, Ольга Лукасевич, Романа Навроцька, Марта Турчин, Богдан і Христина Турченюки, Лідія Одежинська, 88-ий Відділ СУА; **20.00 дол.** — Олександр Кобаса; **15.00 дол.** — Юліан Бачинський; **по 10.00 дол.** — Анна Білозір, Анастасія Жилава.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

У першу болючу річницю відходу у Вічність мого незабутнього мужа, батька і дідуса **бл.п. Євгена Гутовича** складаю 25.00 дол. на Український Музей, **Стефанія Гутович**.

В пам'ять **св. п. Ал. Студного** 10.00 дол. на потреби Українського Музею складає **32-ий Відділ СУА в Ірвінгтоні**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Романа Дзядова** на Український Музей зложили: 50.00 дол. **Володимир Кульчицький**, 30.00 дол. **Галя Кузьмінська**.

В пам'ять **бл.п. д-ра Романа Сосзелозецького і бл.п. д-ра Галини Скорецької** на Український Музей складає 200.00 дол. **Галя Чорна**.

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. Анни Мельник**, членки 59-го Відділу, зложили на потреби Українського Музею в Нью-Йорку **по 5.00 дол.:** Ганна Самутин, Оксана Калиновська, Анна Притула, Раїса Зелінська, Валя Снігура, Дора Хариш, а 59-ий Відділ зложив **10.00 дол.** Вічна їй пам'ять!

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Юліяна Савчака**, **90-ий Відділ СУА** дарує 25.00 дол. на Український Музей.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Романа Карачевського**, мужа членки нашого Відділу Надії Карачевської, 25.00 дол. жертвують на Український Музей **Управа і членки 119-го Відділу СУА**.

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. Юліяна Савчака**, мужа голови Союзу Українок Америки 25.00 дол. на Український Музей складають **членки і Управа 24-го Відділу СУА** в Елізабеті, а родині шлють шире співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу мого дорогого і незабутнього вуйка **сл.п. м-ра Юліяна Савчака** жертвую 100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею, а родині висловлюю щирі співчуття, **Лукія Медицька**.

У світлу пам'ять мого незабутнього мужа **бл.п. інж. Івана Ямрозика** складаю 1,000.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Александра Ямрозик**.

У світлу пам'ять **бл.п. Ірини Балко**, членки 93-го Відділу в Гартфордді, членки зложили на Український Музей в Нью-Йорку: **по 500.00 дол.** — Володимир Балко, д-р Олександр Балко; **по 100.00 дол.** — Адріан і Христина Сливоцькі, Богдан Балко; **по 25.00 дол.** — 93-ий Відділ СУА, Ірина Чайковська, д-р Михайло і Іванна Яцухи, д-р Ярослав й Ірина Остапюки, Катря Гадзевич; **по 20.00 дол.** — Павло і Анна Крамарі, Олег і Люба Кінахи, Володимир і Стефанія Сташишини, Ольга і Надія Гафтковичі; **по 10.00 дол.** — Лев і Ольга Стеткевичі, Олександр і Анна Пришляки, Віра Захаряевич, Євгенія Ковальська, Осип і Володимира Теслюки, Богдан Козак, Ярослава Кукіль; **5.00 дол.** — Роман і Меланія Кузьми. **Разом 1,480.00 дол.**

Замість квітів на могили моїх приятелів **сл.п. Богдана Ніжанковського, Богдана Гадзевича і Марії Каліни** складаю на Український Музей 30.00 дол., **Лідія Станко**.

В пам'ять **бл.п. д-ра Юрія Кушніра** складаю на Український Музей 25.00 дол., а родині висловлюю щирі співчуття, **Люба Мриглоцька**.

В пам'ять **бл.п. д-р Галі Скорецької**, приятельки моєї сестри бл.п. Марії Ржепецької та доброї знайомої мого

чоловіка Володимира зі студентських часів у Варшаві, складає 25.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку, **Олена Шиприкевич**.

В пам'ять **св.п. Осипа Сохора** складає на Український Музей 45.00 дол. **Дарія Колляс**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. протопресвітера Івана Ткачука** складає 100.00 дол. на Український Музей **родина Стефанюків**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Юрія Кушніра** на Український Музей в Нью-Йорку 100.00 дол. складають **д-р Александер і Ярослава Гудзяки**.

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Петра Харука** складають на український Музей в Нью-Йорку 50.00 дол. **д-р Александер і Ярослава Гудзяки**.

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Юрія Кушніра** на Український Музей 25.00 дол. складає **Наталія Крупська**, а родині висловлює щире співчуття.

В пам'ять нашої членки **бл.п. д-р Галини Скорецької 64-ий Відділ СУА** складає 10.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. м'гра Юліяна Савчака** на Український Музей складають 20.00 дол. **М. і Е. Цяпки з Ньюарку**.

В пам'ять **бл.п. м'гра Юліяна Савчака** членки **28-го Відділу СУА** складають на Український Музей 25.00 дол., а родині висловлюють щирі співчуття.

На свіжу могилу **бл.п. м'гра Юліяна Савчака** на Український Музей складають 50.00 дол. **Ярослав і Марія Тимочки**, а пані Марусі та цілій родині складають щирі співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Юліяна Савчака** складають 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку **Антін і Рена Біскупи**.

Членки 34-го Відділу СУА в Коговз складають 25.00 дол. на потреби Українського Музею в пам'ять **бл.п. Юліяна Савчака**, а родині висловлюють щирі співчуття.

В пам'ять незабутньої моєї дружини **сл.п. Мирослави** складаю 25.00 дол. на потреби Українського Музею, **Василь Притула**.

ТРИВАЛІ ФОНДИ

1,000.00 дол. на Тривалий Фонд бл. п. **Бориса і Марії Ржепецьких** зложила **Марта Шиприкевич**.

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА. Як я став журналістом: спогади зі студентських років 1928-1934. Українська книжка, Торонто, 1989.

Це автобіографічна розповідь педагога журналіста, редактора і письменника, у якій поруч з автором виступає низка відомих імен з українського літературного, культурно-громадського і політичного життя, а разом з дієвими особами повісті висвітлюється й частина української історії, якої автор був уважним і вдумливим спостерігачем і співтворцем. У спогадах Володимира Барагури зустрічаємо такі відомі імена, як от Богдан Антонич, Василь Сімович, Богдан Кравців, Іван Огієнко, Роман Завадович, Ярослав Пастернак, Юліан Генік-Березовський, Богдан Гошовський, Василь Софронів-Левіцький, Ірина Шварок-Книш, Лука Луців та інші. В описах чи згадках якоїсь події чи особистості автор вміє стисло, але образно подати їх так, що вони висвітлюють картину того часу, у якій читач відчуває його подих, атмосферу. Так, наприклад, про відомого світової слави українського співака Михайла Голинського автор пише: "голос його мав металічний звук такої сили, що доходив до всіх закутків залі, не зважаючи на повноскладову оркестру львівського театру під батуютою диригента Антона Рудницького. А тоді ще не було мікрофонів, ні голосників, що скріплюють голос і змінюють його природну красу..."

Цікаво й інформативно автор змалював "Гурток студентів-україністів, якому присвятив сьомий розділ у книжці.

Починаються спогади авторовими труднощами поступити, за польської влади в Україні, до вищого учбового закладу, який би дав йому практичний фах, як от, лікаря-ветеринара — найбільшу мрію його батька — чи хоч би агронома. На велику авторову радість (тому, що він мав замилювання до гуманітарних наук), спроби попасти на факультети, про які мріяв батько, не увінчалися успіхом і автор поступає на студії близькі його душі — філософічні студії гуманістичного факультету в ділянці слов'янської філології. Автор змальовує своє, а в тім і тогочасне студентське життя, зокрема товариське, його матеріальні труднощі та все інше, що стосувалося тогочасних студентів.

Закінчується книжка ліричною розповіддю "Почитунок перед дзеркалом", присвяченою авторовій дружині, його подрузі на протязі 60-літнього подружнього життя.

Книжку доповнюють і прикрашують цікаві ілюстрації того, про кого, чи про що згадується в книжці, зокрема цікаві групові знімки. Обкладинку виконав Іван Брикович. Книжка присвячена дружині Марії, "яка ціле життя шукала квітки щастя", як зазначено в присвяті. Спогади Володимира Барагури "Як я став журналістом" легко й цікаво читаються. Їх можна замовити у видавництві "Українська книжка"; 16 Rivercusc Rd., Toronto, Ont. Cfnfda M65 4N3 в книгарнях "Арка", в Торонті, або в книгарні "Свобода"; 30 Montgomery St., Jersey City, N.J., 07302, USA. Ціна 10 амер. доларів.

Світлана Кузьменко

К. ПЕРЕЛІСНА

Я. ВІЛЬШЕНКО

ОЙ, КОЛЯДО-КОЛЯДИНЕ!

Ой, колядо-колядине!
Ішла полем господиня,
З торби жито брала,
Ниви засівала:
Вроди, Боже, жито
На довгії літа,
На щастя родині
І всій Україні.

Ой, я дівчинка мала,
Хоч у школі не була,
Добре свята знаю,
Вас з Різдвом вітаю.

Ілюстрації Е. Козака
Drawings by E. Kozak

ТАМ НА РІЧЦІ НА ЙОРДАНІ...

Там на річці на Йордані,
Там Господь Христос хрестився,
З рук Хрестителя Івана
У святій водиці вмився.

Розійшлися Апостоли
Ген за гори, генн за води,
Голосили Боже слово
І хрестили всі народи.

І святий Андрій-апостол
Воду цю приніс за море,
Нашим Дніпром плив він просто,
Аж де Київські гори.

Наш святий князь Володимир
Нарід весь обмив свій рідний
Йордан водами святими,
Щоби Правди став він гідний.

Де є віра в Боже слово,
Де любов є до Вітчизни —
Всіх Йордан-вода обновить
Всіх Йордан-вода очистить!

Я маленький козачок,
Загорнувся в башличок,
З свитки виглядаю,
Вас з Різдвом вітаю.

ЛЕСИНЕ РІЗАВО 1943

Вже в липні пророчила мама,
що в ніч різавану милий тато
з туркменських наметів Бейраму
до рідної вернеться хати.

Ми стіл спорядили на троє,
бо якже-же? чекаємо тата!
... за вікнами зорані рої
освітлюють стежку до хати.

Ось бачу: із сутінків ночі
хтось виїшов, ступа по зав'ях.
Був би же це тато? пророчи
сповнилися в мамині мрії?

Аж зблизька пізнали ми тата,
зболілий бо був і похилій.
„Ти!“ вбігла мама з кімнати,
за нею в бігла що сили.

Як батька ввели ми до хати
ї бажали „христос народився!“,
хотіли із ним цілуватись,
та він, приклакнувши, молився.

Зі споминів сизих розтечі,
далеко від рідної ниви,
як мило згадати цей вечір,
цей радісний вечір щасливий!

Ми сіли до столу всі троє!
Ділився просфорою тато,
... за вікнами зорані рої
співали колядки дитячі.

яким вечер

Мокі Кокоріс.
Moki Kokoris.

ВОЛОДИМИР ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

СЛАВНІ РОКОВИНИ

22 січня 1918 року

Двадцять друге січня — славні роковини:
В Києві збудилась воля України,
Над Дніпром засяла зіркою ясною,
Згомоніла дзвонів срібною луною.

Та повіяв вітер з льодового поля —
Знову вільний нарід налягла неволя,
Закувала груди — та душі не вбила,
Бо не вмерла в серці молодецька сила.

Сорок літ минуло... Та напевно знаєм,
Що всміхнеться сонце понад Рідним Краєм,
Зацвіте квітками українська нива,
Буде Україна вільна і щаслива.

Поможи їй, Боже на яснім престолі,
Привітати сонце золотої волі
І дітей вернути всіх без перешкоди
Знов на ясні зорі і на тихі води!

БЛ. П. НАДІЯ ГІЖАК-ГОРАК

29 вересня 1990 р. 17-ий Відділ Союзу Українок Америки у Маямі, Фл., і вся маямська громада відпровадили на вічний спочинок свою членку **бл. п. Надію Гіжак-Горак**.

Народилась Надя 27 травня 1927 р. у с. Княжому Золочівського повіту. Освіту почала в Золочівській гімназії, закінчила її в Інгольштадті. Одружившись з Антоном Горакем, переїхали до Дітройту, Міш., а опісля до Корал Спрінг, Фл. У Дітройті брала активну участь в СУА, була в управі і помагала у світличці. Переїхавши до Корал Спрінг, стала членкою української католицької церкви Успення Пречистої Діви Марії в Маямі, членкою Сестрицтва і членкою місцевого відділу СУА. Прощала від Відділу бл. п. Надю Ірина Ракуш, голова Відділу. У своєму прощальному слові накреслила шляхетне серце покійної, підкреслила передовсім її великі чесноти, милосердя.

Життя Надії Горак не було легке. Подружжя мало п'ятеро дітей. Син помер, маючи лише 29 років, другий син має перещеплене серце. Ці страждання Надя переносила з християнською покорою. Померла після трьох складних операцій 25 вересня 1990 р., а ми, союзянки, втратили дорогу по-сестру, яка відійшла від нас до Бога Отця по заслужену нагороду за її праведне життя.

Вшановуючи пам'ять бл. п. Наді, членки 17-го Відділу СУА в Маямі зложили датки на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

У світлу пам'ять бл.п. Надії Горак членки 17-го Відділу складають 75 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя": по 10 дол. зложили І. Ракуш, Е. Лужняк, В. Цегельська, О. Ковальчук, М. Тершаковець, по 5 дол. О. Бульба, І. Бліхарська, О. Качкенович, І. Курман і Я. Терлецька.

Мирослава Хойнацька-Тершаковець,
пресова референтка.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

СВ. П. КАТЕРИНА ПРИХІТКО

Після тяжкої недуги відійшла у вічність на 75-му році трудолюбивого життя **бл. п. Катерина Прихитко**, членка 5-го Відділу СУА в Дітройті.

Народилася Катерина у Нью-Йорку. Одинадцятирічною дівчиною переїхала з батьками, Анастасією і Михайлом Шаранами, до Гемтремку, Мишиген.

Закінчивши школу, одружилася з Миколою Прихитком і разом включилися у працю для церкви і української громади.

Катерина Прихитко була членкою церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку, належала до Сестрицтва і до Клубу сеньйорів при церкві Непорочного Зачаття і всюди подавала руку допомоги. Належала, крім того, до жіночої секції Українських ветеранів, і була там фінансовою секретаркою.

У Відділі була три каденції пресовою референткою і передплачувала журнал "Наше Життя" для "бабусі".

Після виходу на пенсію як книговод помагала безплатно у канцелярії церкви Непорочного Зачаття і в Домі старших віком Українського Села у Воррені.

Залишила у глибокому смутку сина, дочку і двох правнуків, а муж покійної помер незадовго після її смерті.

Членки Відділу з прапорами взяли участь у похоронних відправах і відпровадили св. п. Катерину Прихитко на вічний спочинок на цвинтар "Оливної гори", а в її пам'ять зложили 56 дол. на передплату журналу "Наше Життя".

Вічна їй пам'ять!

**Управа і членки 5-го Відділу
СУА в Дітройті**

БЛ. П. МАРІЯ З РИБАРУКІВ САМСОНЮК

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що 4 червня 1990 р. відійшла у вічність довголітня членка 66-го Відділу **бл. п. Марія з Рибаруків Самсонюк**.

Покійна народилася в Україні 29 січня 1925 року. Не мала материнського тепла, бо ще малою втратила родичів, а виховував її найстарший брат. У 1941 році забрали 16-літню Марію на працю до Німеччини. За старанням добрих людей в 1951 році приїхала до Америки і в короткому часі вийшла заміж за Павла Самсонюка. Працювала в парафії Пречистої Діви Марії, завідувала кухнею понад тридцять років. Була активною членкою у Відділі, релігійною та щедро жертвувала на добродійні цілі, ніколи не бракувало їй приліпленні вареників.

З великим жалем прощали союзянки довголітню подругу в останню дорогу. Залишила в смутку мужа Павла, синів Осипа, Олексу та двох внуків.

Хай чужа земля буде їй легкою, а союзянки будуть згадувати її в молитвах!

Ірина Гриневиц,
пресова референтка.

ВІД РЕДАКЦІЇ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Просимо всіх дописувачів "Нашого Життя" посилати до редакції тільки оригінали дописів чи статей. Згідно з журналістичною практикою не подається копій статей, що були поміщені, чи переслані до інших газет чи журналів. Для кожної газети, чи журналу треба писати окрему вістку або статтю. Будемо вдячні, коли пресові референтки чи дописувачі будуть придержуватися тієї засади.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

В світлу пам'ять **бл.п. д-ра Олександра Фаріона**, мужа членки 22-го Відділу США в Чикаго Ярослави Фаріон, на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складають **315.00 дол.**, а дружині Ярославі, дочкам Марті і Ганусі з родинами висловлюють щирі співчуття. **По 50.00 дол.** — Марія Юзефович, О. і Л. Шандри; **по 25.00 дол.** — 22-ий Відділ США, Е. і Л. Басюки, Наталія Даниленко, Софія Крупка; **по 20.00 дол.** — Р. і С. Залуцькі, М. і М. Левицькі, В. і О. Мартиноуки, С. і Л. Самбірські; **15.00 дол.** — Я. і Е. Струтинські; **по 10.00 дол.** — І. і Д. Менцінські, Л. Шеремета. **22-ий Відділ США, Чикаго, Іл.**

В пам'ять **бл.п. Марії Самсонюк**, доволітньої членки 66-го Відділу, склали на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **125.00 дол.** такі особи: **по 25.00 дол.** — родина Самсонюків, А. Кизик; **по 10.00 дол.** — О. Духновська, А. Гіна, І. Гладка, І. Гриневич, Е. Іванів, М. Кульчицька, І. Мандич; **5.00 дол.** — В. Гусак. Родині покійної висловлюємо щирі співчуття. **66-ий Відділ США в Нью-Гейвені.**

У світлу пам'ять **о. пресвітера Івана Ткачука 83-й Відділ США** складає 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Замість квітів на свіжу могилу нашої членки, референтки суспільної опіки **бл.п. Софії Костюк** складаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 25.00 дол. Родині висловлюємо щирі співчуття. **Управа і членки 38-го Відділу США, Денвер, Ко.**

В пам'ять колишньої членки 33-го Відділу США в Клівленді, визначної артистки українського театру **бл.п. Олени Бенцаль-Карп'як** зложили на фонд Союзу Українок у Львові 100 дол. і 20.00 дол. на запасний фонд "Нашого Життя": **Леся Волошин, Мирослава Грабець, Ірина Дубас, Ірина Кашубинська, Володимира Полянська, Іванна Яремко.**

В пам'ять **бл.п. Юліани Ратич** та її приятельки **бл.п. Лесі Слободян** складаємо 30.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". **Олег і Іванна Ратичі.**

В пошану **бл.п. Марії Мазяр** складають 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **Марта і Богдан Цимбаїсти.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Юрія Кушніра** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дружині Вірі та дочкам висловлюю глибокі співчуття. **Наталка Дума.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Теодора Мирошниченка**, батька нашої членки д-р Мирослави Мирошниченко, складаємо 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Дорогим д-р Мирославі Мирошниченко і Галині Кузьмі висловлюємо глибоке співчуття. **Членки 82-го Відділу США, Нью-Йорк.**

Членки 5-го Відділу США в Дітроїті склали 50.00 дол. на передплату журналу "Наше Життя" на Україну, в пам'ять **бл.п. Катерини Прихітко.**

З РІЗНИХ НАГОД...

Складаємо щирі подяку нашим приятелям за щедрі датки на стипендійний фонд США в пам'ять брата **бл.п. Маркіяна Припхана**, який помер в Івано-Франківську. Рівночасно пересилаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Іванна і Роман Припхани.**

Передаю чек на суму **21.00 дол.** як зворот коштів дороги на Головну Управу США на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Марія Томоруг.**

Ольга Руденська передає на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **20.00 дол.** як неприйнятий гонорар.

Неприйнятий гонорар за працю для дитячої сторінки в сумі 120.00 дол. передаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" — **Оля Гаєцька**

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодинокі число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

Гуцульські взори першої половини 20-го століття. Вишивати нитками ДМС чорними, вишневими #814, зеленими #700, жовтими #444. Колекція та рисунок Ольги Трачук.
Design from the Hutsul region. Second half of the 20th century. Emroider with DMC thread — black, cranberry #814, green #700, yellow #444. Drawing by Olha Trachuk. From the collection of Olha Trachuk.